

Plan Rozwoju Lokalnego
Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie
na lata 2007-2013

Warszawa, listopad 2006

Spis treści

- I. Teren i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. 4
- II. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście. 4
 1. Krótka charakterystyka gminy i miasta. 4
 - Historia miasta. 6
 - Walory przyrodnicze. 7
 - Warunki kulturowe. 8
 - 2. Zagospodarowanie przestrzenne. 8
 - Granice stref ochrony konserwatorskiej 8
 - Uwarunkowania ochrony środowiska - sfera ekologiczna. 8
 - Własność gruntów i budynków.. 9
 - Infrastruktura lokalna. 9
 - 3. Gospodarka. 16
 - Dominujące sektory w gospodarce miejskiej 17
 - Podstawowe branże gospodarki i firmy na terenie miasta. 18
 - Zatrudnienie w poszczególnych sektorach.. 20
 - Turystyka. 22
 - Identyfikacja problemów.. 23
 - 4. Sfera społeczna. 23
 - Struktura demograficzna i społeczne trendy. 23
 - Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji 27
 - Bezrobotni 27
 - Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w Drawsku Pomorskim... 30
 - Szkolnictwo, służba zdrowia, bezpieczeństwo, pomoc społeczna. 31
 - Szkolnictwo. 31
 - Służba zdrowia. 31
 - Pomoc społeczna. 32
 - Struktura organizacji pozarządowych.. 32
 - Bezpieczeństwo. 33
 - Identyfikacja problemów.. 33
 - 5. Tabela z podstawowymi danymi statystycznymi dotyczącymi wyżej wymienionych sektorów 34
 - 6. Analiza potencjału miasta Drawsko Pomorskie (analiza SWOT) 35
 - Mocne strony. 36
 - Szanse rozwojowe. 36
 - Zagrożenia rozwojowe. 37
 - Cele w sferze społecznej 39
 - Cele w sferze gospodarczej 39
 - 7. Zaplanowane do realizacji projekty latach 2007-2013.. 39
- III. Powiązanie projektów z dokumentami strategicznymi 40
- IV. Fiszki projektowe. 46
- V. Harmonogram realizacji projektów zapisanych w Planie Rozwoju Lokalnego 61
- VI. Plan finansowy. 61
- VII. System wdrażania projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego. 68
- VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej działań związanych z realizacją PRL.. 70
 - Monitoring i ocena realizacji 70
 - Wzór: Karta oceny realizacji projektu.. 71
 - KARTA OCENY REALIZACJI PROJEKTU.. 71
 - Wzór: Karta oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. 72

I. Teren i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

Plan Rozwoju Lokalnego miasta i gminy Drawsko Pomorskie na lata 2007-2013 złożony jest z 7 projektów i działań przewidzianych do realizacji w latach 2007-2013. Dokładny opis projektów umieszczony został w rozdziale IV niniejszego dokumentu. Wszystkie projekty ujęte w niniejszym planie będą realizowane na obszarze miasta i gminy Drawsko Pomorskie w województwie zachodniopomorskim.

II. Charakterystyka obecnej sytuacji w mieście

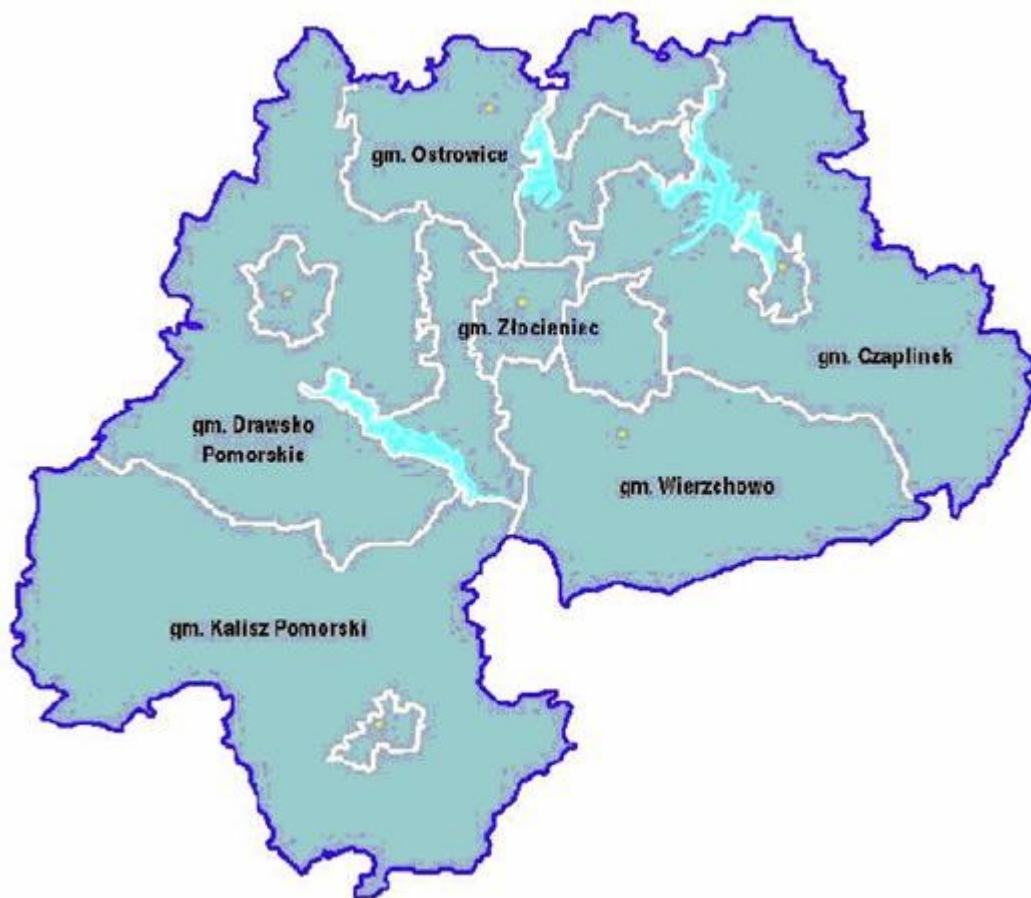
1. Krótka charakterystyka gminy i miasta

Drawsko Pomorskie administracyjnie wchodzi w skład województwa zachodniopomorskiego ze stolicą w Szczecinie. Gmina zajmuje obszar 344,5 km² i znajduje się w środkowej części województwa. Jest to gmina miejsko-wiejska położona w powiecie drawskim. Sąsiaduje

z następującymi gminami: od wschodu - Złocieniec, od północy - Ostrowice, Brzeźno, Łobez, od zachodu - Węgorzyno, Ińsko oraz z gminą Kalisz Pomorski od południa.

Gmina swoim zasięgiem obejmuje 32 miejscowości (w tym 31 wsi) skupionych w 12 sołectwach. Jedynym miastem na terenie gminy jest Miasto Drawsko Pomorskie.

Mapa nr 1: Gminy powiatu drawskiego

Geograficznie obszar gminy Drawsko Pomorskie wchodzi w skład Pojezierza Drawskiego, które jest częścią składową Pojezierza Pomorskiego. Według regionalizacji geograficznej, północna, środkowa i wschodnia część gminy leży na obszarze mezoregionu Pojezierza Drawskiego. Wchodzi on w skład makroregionu Pojezierza Zachodniopomorskiego. Południowa część omawianego terenu leży natomiast w mezoregionie Równina Drawska, składającego się na makroregion Pojezierze Południowopomorskie.

Gmina Drawsko Pomorskie jest jednym z większych i atrakcyjniejszych terenów turystycznych na Pojezierzu Drawskim. Oprócz turystyki dominuje także produkcja przemysłowa i rolna. Na terenie gminy występuje bardzo zróżnicowana rzeźba terenu ukształtowana przez zlodowacenie zwane bałtyckim. Północna część charakteryzuje się bardzo pofałdowanym terenem i jest określana jako Wysoczyzna Morenowa, która nie opada poniżej 150 m n.p.m. Część południowa stanowi natomiast Równinę Sandrową. O atrakcyjności turystycznej gminy stanowią również liczne zalesione tereny oraz 22 jeziora oraz rzeka Drawa. Gmina Drawsko Pomorskie w 34% porośnięta jest lasami, które stanowią niewątpliwą atrakcję nie tylko dla turystów, ale również dla myśliwych.

Powierzchnia miasta Drawsko Pomorskie to 32 km². W 2004 roku Drawsko Pomorskie zamieszkiwało 11942 osób, a gęstość zaludnienia w mieście kształtowała się na poziomie 373,18 osób/km². Drawsko Pomorskie dzięki dość dobrze rozwiniętej sieci drogowej (droga krajowa nr 20, drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne) posiada dogodne połączenia z resztą województwa i kraju. Odległość od Szczecina, Koszalina i Piły jest jednakowa i wynosi 100 km. Do przejścia granicznego w Kołbaskowie oraz do bazy promowej w Świnoujściu odległość wynosi 120 km.

Mapa nr 2: Miasto Drawsko Pomorskie

Historia miasta

Dzieje Pomorza Zachodniego są bardzo burzliwe. Ziemie te zostały włączone do powstającego państwa polskiego przez Mieszka I, natomiast w późniejszych okresach ziemie te stały się własnością margrabiów brandenburskich jako obszary tzw. Nowej Marchii. Drawsko Pomorskie lokację miejską otrzymało 08.03.1297 r. z rąk Ottona IV i Konrada I. W roku 1400 Konrad von Jungingen kupił Ziemię Drawską ze Złocińcem oraz Ziemię Walecką z Czaplinkiem i od 1402 r. tereny te stały się własnością Zakonu Krzyżackiego. Ziemia Drawska aż do XVII w. pomyślnie rozwijała się gospodarczo. Miasto otoczone było murem obronnym i basztami, zaś Drawa przepływająca przez miasto zasilana w wodę miejskie fosy. Do miasta dostać się można było przez trzy bramy. Około 1620 r. pożar zniszczył część miasta, zaś kilka lat później w wyniku zarazy liczba mieszkańców zmniejszyła się o połowę.

Po pierwszej wojnie światowej w Drawsku, położonym na peryferiach państwa niemieckiego nastąpił regres gospodarczy, który przełamany został dopiero w latach 30. W czasie drugiej wojny światowej Ziemia Drawska była miejscem walk, z których najważniejszą było przełamanie Wału Pomorskiego. Ostatecznie Drawsko wyzwolone zostało 04.03.1945 r. przez żołnierzy 11 Pułku Piechoty 4 DP. im. J. Kilińskiego.

Walory przyrodnicze

Obszar Powiatu Drawskiego należy do jednego z piękniejszych miejsc Polski. Rzeźba terenu została ukształtowana przez lodowiec około 10-12 tys. lat temu. Pozostałościami po lodowcu są wały moreny czołowej w północnej i środkowej części ze wzniesieniami dochodzącymi do 223 m n.p.m., liczne jary, głazy narzutowe, jeziora rynnowe, pagórki, oczka wodne, torfowiska i bagna. Najwyższe wzniesienia to: Czarnkowie, Wola Góra, Kukówka, Skotna Góra, Spiczyna Góra, Sarnki i Lisica. Charakteryzuje się on dużą liczbą jezior połączonych ze sobą rwącymi rzekami. Występują tu liczne lasy a brak uciążliwego przemysłu nadaje tym terenom ekologiczny charakter. Występują tu doskonałe warunki do uprawiania żeglarstwa, kajakarstwa, wioślarstwa, turystyki jeździeckiej, krajoznawczej oraz agroturystyki. Na terenie Powiatu Drawskiego spotkać można wiele rzadkich gatunków zwierząt i ptactwa. Znajduje się tu również jedna z popularniejszych tras kajakowych, jest to szlak im. Ks. Kardynała Karola Wojtyły. Jego trasa ma długość 186 km, w tym przez teren Powiatu Drawskiego 80 km. Przepływa na tym odcinku przez cztery gminy: Czaplunek, Złocieniec, Drawsko Pomorskie i Kalisz Pomorski, jak również przez tereny Drawskiego Parku Krajobrazowego.

Atrakcyjność terenu podnoszą także wzgórza morenowe dochodzące do wysokości 219 m n.p.m. Ponad 100 000ha zajmuje Puszcza Drawska gdzie spotkać można 450 letnie dęby i 300 letnie buki. W lasach wstępuje również wiele roślin objętych ochroną gatunkową. Największym jednak bogactwem terenu są wody. Na Pojezierzu Drawskim znajduje się ponad 250 jezior, które zajmują 5% powierzchni terenu. Do największych należą Drawsko, Wielmie, Lubie, Siecino, Pile. Wartości przyrodnicze i kulturowe terenu objęte są ochroną w ramach Drawskiego Parku Krajobrazowego i Drawieńskiego Parku Narodowego. Drawski Park Narodowy powstał na terenie gmin Barwice, Czaplunek, Ostrowice, Połczyn Zdrój, Borne Sulinowo i Złocieniec. Swoim zasięgiem obejmuje on obszar o powierzchni 41 430 ha i otuliny 22 212 ha. Ponad 10% jego powierzchni zajmują jeziora. Ponadto na terenie Powiatu Drawskiego powstało 11 rezerwatów przyrody i 3 obszary chronionego krajobrazu: „Pojezierze Drawskie”, „Jeziora szczecineckie” i „Okolice Kalisza Pomorskiego”. Największą rzeką jest Drawa. Łączy ona m.in. jeziora Prosino, Żerdno, Drawsko, Krosino, Lubie, Dubie, tworząc jeden z najciekawszych turystycznych szlaków wodnych.

Warunki kulturowe

W Drawsku Pomorskim nie tylko aspekt przyrodniczy służy rozwojowi turystyki. Do odwiedzania tych stron zachęcają także liczne zabytki oraz bogata historia tego miejsca. Do miejsc zabytkowych należą tu:

- § Kościół p.w. Zmartwychwstania Pańskiego- późnogotycki z początku XV wieku.
- § Magazyn solny- wybudowany w XIX wieku jako skład soli. W latach 30-tych mieściło się tam muzeum
- § Kościół p.w. św. Pawła Apostoła- neoromański, wzniesiony w 1928 roku
- § Dawne mury miejskie wybudowane w XIV wieku. Do czasów dzisiejszych zachowały się we fragmentach przy ul. Cmentarnej ok. 10 m długości oraz przy dziedzińcu Szkoły Podstawowej o dł. ok. 15 metrów.
- § Cmentarz wojenny przedstawiający 200 nagrobków w kształcie krzyża Grunwaldu. Pochowanych jest tu 3449 żołnierzy I Armii Wojska Polskiego, którzy polegli podczas operacji pomorskiej w lutym i marcu 1945 roku.
- § Cmentarz komunalny założony w 1850 roku
- § Cmentarz żydowski przy ul. Łąkowej będący pozostałością po gminie żydowskiej

Cmentarz wojenny w Drawsku Pomorskim

2. Zagospodarowanie przestrzenne

Uwarunkowania rozwoju przestrzennego miasta Drawsko Pomorskie uwzględniają naturalne tendencje rozwojowe i lokalne tradycje, wartości i predyspozycje środowiska przyrodniczego, a także czynniki społeczne i gospodarcze.

Granice stref ochrony konserwatorskiej

Obszar centralnej części miasta otoczony jest strefą ochrony konserwatorskiej. Większość zabudowy z obszaru objętego strefą ochrony konserwatorskiej pochodzi z XIX i początku XX w. W tym rejonie zlokalizowana jest siedziba władz miasta i gminy i większość usług.

Uwarunkowania ochrony środowiska - sfera ekologiczna

Gospodarką odpadami komunalnymi w mieście zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Drawsku Pomorskim. W Mielenku Drawskim, oddalonym 3 km od Drawska Pomorskiego, uruchomiono największe i najnowocześniejsze w powiecie składowisko odpadów komunalnych oraz odpadów z jednostek wojskowych. Właścicielem składowiska jest Gmina Drawsko Pomorskie.

Ilość odpadów deponowanych na składowisku stanowi około 4.000 ton/rok. Podstawowe parametry składowiska odpadów:

- § powierzchnia obiektu: 4,2 ha,
- § powierzchnia wykorzystana: 1,4 ha
- § pojemność całkowita: 33.000 ton
- § pojemność wykorzystana: 8.000 ton

§ stopień wykorzystania składowiska: 24%

Na składowisku prowadzi się sortowanie surowców wtórnych, system zbiórki odpadów niebezpiecznych oraz problemowych. Odpady przemysłowe są zbierane i wywożone przez wyspecjalizowane firmy prywatne lub przez zakłady przemysłowe we własnym zakresie.

Od lipca 2003 r. na terenie miasta rozpoczęto wdrażanie systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych. Zbierane są takie surowce jak: makulatura, szkło oraz tworzywa sztuczne. Zbiórka tych odpadów odbywa się w systemie pojemnikowym, a organizacją systemu zajmuje się Zakład Usług Komunalnych w Drawsku Pomorskim.

W zakresie zanieczyszczeń do atmosfery należy zauważyć, iż istniejące zakłady przemysłowe w Drawsku Pomorskim nie emitują szkodliwych gazów ani pyłów.

Własność gruntów i budynków

Wśród grup rejestrowych, władających gruntami w granicach administracyjnych miasta Drawsko Pomorskie, dominują własności: Skarbu Państwa, gminy i związków międzygminnych, spółek prawa handlowego i osób fizycznych. Zajmują one ok. 98,4 % wszystkich gruntów miejskich. Udział procentowy w/w. grup rejestrowych przedstawia się następująco:

§ 49% stanowią grunty Skarb Państwa (w tym: Zasobów Własności Rolnej SP, Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych),

§ 26% stanowią grunty gmin i związków międzygminnych,

§ 21,8% grunty osób fizycznych,

§ 1,6% to grunty spółek prawa handlowego.

Zdecydowana przewaga własności gruntów Skarbu Państwa na terenie miasta wynika z faktu, iż w jego granicach znajdują się znaczne obszary gruntów wchodzące w skład Zasobu Własności Rolnej SP. W strukturze użytkowania tych gruntów ponad 91% stanowią użytki rolne. Zaledwie 6% gruntów Skarbu Państwa stanowią grunty przekazane w użytkowanie wieczyste – w tym prawie 45% to tereny w użytkowaniu wieczystym państwowych osób prawnych.

Wśród grup rejestrowych, władających nieruchomościami w granicach administracyjnych miasta Drawsko Pomorskie, dominuje własność komunalna - 57,16%.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana jest w peryferyjnych częściach miasta. W północnej części miasta, w sąsiedztwie cmentarza, zlokalizowano niewielkie współczesne osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Infrastruktura lokalna

Wodociągi

Woda dla potrzeb miasta dostarczana jest z miejskiej stacji wodociągowej, opartej o 4 studnie. W ciągu technologicznym uzdatniania wody Stacja Uzdatniania Wody wyposażona jest w odżelaziacze. Długość sieci wodociągowej w obrębie miasta wynosi 26,9 km. Stacja zlokalizowana jest przy ul. Łąkowej we wschodniej części miasta. Miasto zwodociągowane jest w 93%.

Pracujące na terenie miasta Drawsko Pomorskie komunalne ujęcia wody mogą pobierać zgodnie z pozwoleniem wodno – prawnym łącznie 3 000 m³ wody na dobę.

Tabela 1: Sieć wodociągowa

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Wodociągi								
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	14,9	16,6	17,6	20,1	20,5	25	26,9
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	519	541	533	567	605	609	623
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	485,4	498,3	493,9	414,4	398,8	376,5	362,1

ludność korzystająca z sieci wodociągowej osoba - - - 10 621 10 567 10 618 10 743
 Źródło: Bank Danych Regionalnych

Kanalizacja

Miasto Drawsko Pomorskie posiada grawitacyjną sieć kanalizacji sanitarnej i w niewielkiej części ciśnieniową oraz ogólnospławną.

Tabela 2: Sieć kanalizacyjna

	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Kanalizacja								
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	17,6	21,3	27,5	27,9	28,6	34,4	39
ścieki odprowadzone	dam ³	513,2	484,8	444,5	445,4	432,7	415,8	417,3
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	-	-	-	9 295	9 247	9 456	9 911

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Czynna sieć kanalizacyjna ma długość 39 km. Miasto skanalizowane jest w 86%, a sieć kanalizacyjna wykonana jest z kamionki, betonu, żeliwa, PE oraz PCV. Stan techniczny sieci kanalizacyjnej uznaje się za dobry, jednak istnieje konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej sanitarnej.

Oczyszczalnia ścieków

Na terenie Drawska Pomorskiego znajduje się zbiorowa oczyszczalnia ścieków, oddana do eksploatacji w 1994 r. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczno-chemiczna o średniej wydajności $Q = 2\ 200\text{m}^3/\text{d}$.

Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rzeki Drawy.

Bilans ścieków z miasta i gminy Drawsko Pomorskie w 2002 roku wyniósł $Q_{\text{śrd}} = 3110\text{m}^3/\text{d}$. W porze deszczowej do oczyszczalni dopływają ścieki ogólnospławnne, natomiast w celu wyrównania spływu, nadmiar ścieków ogólnospławnych gromadzony jest w zbiorniku retencyjnym. Osad odwodniony i ustabilizowany jest kompostowany na terenie oczyszczalni do późniejszego wykorzystania przyrodniczego lub wywożony na wysypisko.

Energetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną gospodarstw domowych miasta Drawsko Pomorskie jest powszechne. Energię elektryczną na potrzeby miasta dostarcza stacja elektroenergetyczna obsługiwana przez Zakład Energetyczny Koszalin S.A. Rejon Energetyczny Drawsko Pomorskie.

Zasilanie w energię elektryczną obszaru miasta odbywa się liniami napowietrzno – kablowymi, których długość na terenie miasta wynosi: 25.600m dla linii napowietrznych oraz 134.500m dla linii kablowych. Stan techniczny urządzeń określono jako dobry, jednak sama sieć wymaga rozbudowy.

Sieć ciepłownicza

Drawsko Pomorskie posiada własny zakład ciepłowniczy - Zakład Energetyki Ciepłej Spółka z o. o., która zaopatruje mieszkańców w ciepło. ZEC dysponuje 7 kotłowniami rejonowymi wyposażonymi w sieć ciepłą oraz 4 ciepłowniami lokalnymi. Kotłownie te pokrywają ok. 24% zapotrzebowania na energię ciepłą (ogrzewanie mieszkań, sklepów i biur).

Sieć gazowa

Mieszkańcy miasta korzystają z sieci gazowej wybudowanej przez Zakład Gazowniczy w Koszalinie i Urząd Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie, dostarczającej gaz GZ-50 (do niedawna GZ-35). Baza Rozdzielni Gazu mieści się w Drawsku Pomorskim przy ul. Złocienieckiej.

Do sieci przyłączono dotychczas głównie odbiorców instytucjonalnych, budownictwo mieszkaniowe zorganizowane oraz indywidualne gospodarstwa domowe. Sieć gazowa średniego ciśnienia ma łączną długość 5,9 km. Sieć niskiego ciśnienia obejmuje 438 km. Liczba odbiorców wynosi ponad 3200 w tym komunalnych ok. 3100. Część mieszkańców gminy zaopatruje się w gaz butlowy.

Tabela 3: Sieć rozdzielcza i korzystający z niej mieszkańcy.

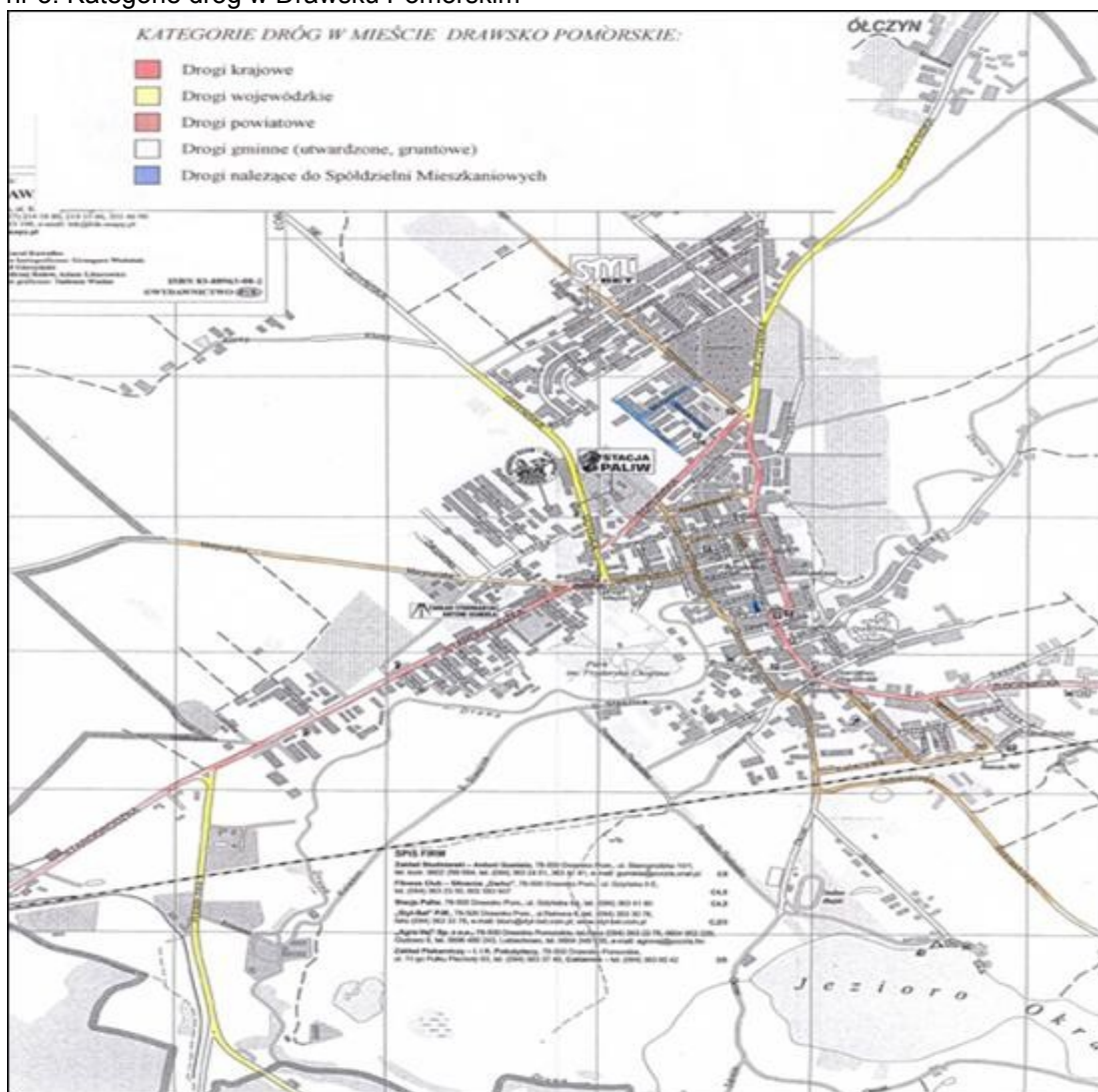
	J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Korzystający z instalacji w miastach w % ogółu ludności miast								
wodociąg	%	-	-	-	92,6	92,7	92,7	93,3
kanalizacja	%	-	-	-	81	81,1	82,6	86,1
gaz	%	-	-	-	90,4	78,6	75,9	76,2
Sieć rozdzielcza na 100 km2								
sieć wodociągowa	km	-	-	-	125,4	92,2	112,4	121
sieć kanalizacyjna	km	-	-	-	165	128,6	154,7	175,4
sieć gazowa	km	-	-	-	36,1	165	172,2	173,6

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Drogi

W obrębie Drawsko Pomorskiego znajdują się zarówno drogi gminne i powiatowe, wojewódzkie oraz droga krajowa. Mapa nr 3 na kolejnej stronie przedstawia kategorie dróg i ich lokalizację na planie miasta.

Mapa nr 3: Kategorie dróg w Drawsku Pomorskim

Jak można zauważyć na powyższej mapie, przez Drawsko Przebiega jedna droga krajowa, 4 drogi wojewódzkie oraz drogi gminne i powiatowe:

- droga krajowa nr 20: Stargard Szczeciński – Szczecinek, przebiega wzdłuż ulic Starogrodzkiej, Gdyńskiej, Toruńskiej, 11 Pułku Piechoty, Piłsudskiego oraz Złocienieckiej. Droga ta łączy miasto z innymi ważnymi szlakami komunikacyjnymi – drogą krajową nr 3 i 11, oraz pośrednio z drogą krajową nr 10. Zarządcą drogi jest Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych Oddział Północno - Zachodni w Szczecinie, Rejon Dróg Krajowych w Szczecinku.

drogi wojewódzkie:

droga nr 148: Łobez – Drawsko Pomorskie

droga nr 162: Zarańsko – Świdwin

droga nr 173: Drawsko Pomorskie – Połczyn Zdrój

droga nr 175: Drawsko Pomorskie – Kalisz Pomorski

Zarządcą dróg wojewódzkich jest Zachodniopomorski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Koszalinie Rejon Dróg Wojewódzkich Drawsko Pomorskie.

- drogi powiatowe

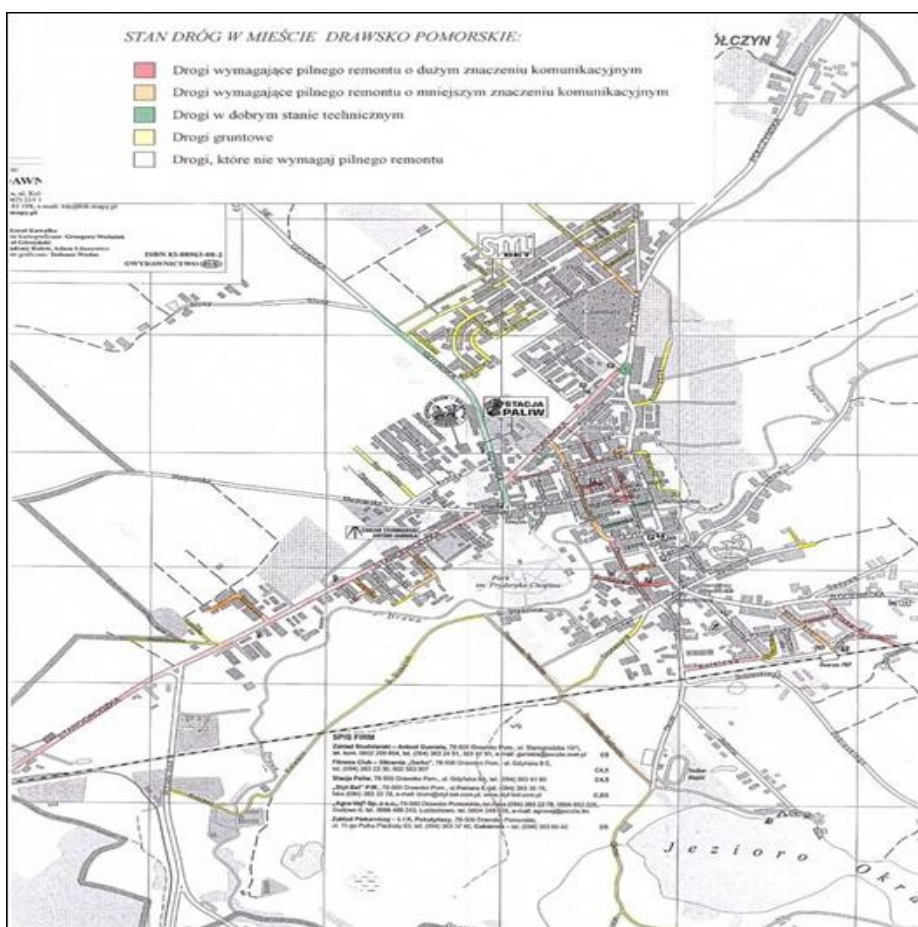
Ich łączna długość na terenie gminy wynosi ok. 57,47 km, przy czym 51,6 km stanowią drogi o nawierzchni bitumicznej, a 5,86 km to drogi gruntowe o nawierzchni ulepszonej. Drogi powiatowymi zarządza Zarząd Dróg Powiatowych w Drawsku Pomorskim.

- drogi gminne

W obrębie miasta przebiegają drogi gminne o łącznej długości 21 km. Drogi gminne w dużym stopniu posiadają nawierzchnie gruntowe (nieutwardzone).

Pod względem stanu technicznego droga krajowa nie spełnia normatywnych wymagań technicznych (klasy technicznej) ze względu na przekrój całej drogi, nośność i stan nawierzchni jezdni. Drogi wojewódzkie i część dróg powiatowych także nie odpowiadają normom technicznym w zakresie przekroju drogi. W złym stanie technicznym jest również część dróg powiatowych i gminnych. Brak jest obwodnicy okalającej miasto. Poniższa mapa obrazuje stan techniczny dróg w mieście.

Mapa nr 4: Stan techniczny dróg w Drawsku Pomorskim

Łączność

Teren gminy Drawsko Pomorskie, w tym miasta, jak i całego powiatu drawskiego obsługiwany jest przez Telekomunikację Polską S.A.

w zakresie sieci telefonicznej, telefaksowej i sieci transmisji danych. Miejscowa placówka telekomunikacyjna

dysponuje centralą telefoniczną o 5000 numerów. Centrala została przyłączona do nowozrealizowanej linii światłowodowej, umożliwiającej świadczenie operatorowi nowoczesnych, cyfrowych usług.

Na terenie gminy funkcjonuje także sieć telekomunikacyjna MON i Polskich Sieci Energetycznych. Cały obszar miasta znajduje się też w zasięgu trzech operatorów telefonii komórkowej, tj. Orange, Plus GSM i Era GSM.

Identyfikacja problemów

Podstawowe problemy dotyczące stanu infrastruktury, stanu środowiska, stanu i własności gruntów i budynków:

- tzw. dzikie wysypiska śmieci;
 - brak terenów dla rozwoju zorganizowanego w tym deweloperskiego i „budownictwa czynszowego”;
 - brak dostatecznej liczby mieszkań;
 - zły stan techniczny lokali komunalnych;
 - obszar historyczny miasta wymaga rewaloryzacji i modernizacji zabudowy;
 - sieć energetyczna wymaga rozbudowy.
-
- Potrzeby inwestycyjne związane z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków
 - Rozwój infrastruktury technicznej w pełnym zakresie dla miasta, w tym rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej.

Potrzeby związane z siecią dróg

- Usprawnienie systemu komunikacji drogowej (realizacja obwodnicy), rozwiązanie problemu parkowania i garażowania pojazdów;
- Potrzeba modernizacji dróg ze względu na ich zły stan techniczny i niedostosowanie do normatywnych wymagań technicznych niektórych z nich.

3. Gospodarka

Zróżnicowanie poziomu rozwoju poszczególnych obszarów miasta

Drawsko Pomorskie jest miastem powiatowym. stanowi centrum usługowo-administracyjne dla obszaru całego powiatu drawskiego. Pełni również zadania ośrodka gospodarczego i kulturalnego. Z faktem, iż miasto pełni wskazane powyżej funkcje, wiąże się usytuowanie w nim siedzib urzędów administracji publicznej, zarówno państwowej jak i samorządowej, placówek naukowo-oświatowych oraz tych związanych z sektorem gospodarczym. Ponadto w mieście mają swoją siedzibę jednostki organizacyjno-prawne pełniące bardzo ważną funkcję zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom Drawska Pomorskiego. Ze sferą kulturalną związane jest natomiast funkcjonowanie Drawskiego Domu Kultury oraz kina Drawa. Ośrodek Kultury prowadzi sekcje i zespoły artystyczne oraz sprawuje mecenat nad kulturą w mieście i gminie. Najważniejszymi działami gospodarki dla miasta są: usługi, turystyka, przemysł nieuciążliwy dla środowiska (drzewny, przetwórstwo rolne), rolnictwo, budownictwo. Funkcje usługowe w mieście są w dużej części związane z obsługą wojska, gdyż południową część gminy zajmuje jeden z największych w Europie poligonów wojskowych, który od 1996 r. wykorzystywany jest do ćwiczeń wojsk NATO.

Główne osie przestrzenne układu urbanistycznego miasta tworzą ul. Piłsudskiego, Sybiraków i Sikorskiego. Główne przestrzenie publiczne tworzy wydzielony przestrzennie rynek otoczony zwartą historyczną zabudową. Centralna część, w której mieści się siedziba władz miasta, otoczona jest strefą ochrony konserwatorskiej, gdzie większość zabudowy z tego obszaru pochodzi z XIX i początku XX w. Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna zlokalizowana jest w peryferyjnych częściach miasta. Rejon historyczny wymaga rewaloryzacji i modernizacji zabudowy, tak aby przywrócić mu reprezentacyjny charakter.

W centralnej części miasta nie zlokalizowano większych zakładów przemysłowych, a zabudowa istniejących zakładów, w części zachodniej i południowej miasta, posiada walory historyczne.

W północnej części miasta zlokalizowane jest współczesne osiedle zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z lat 80.

Dominujące sektory w gospodarce miejskiej

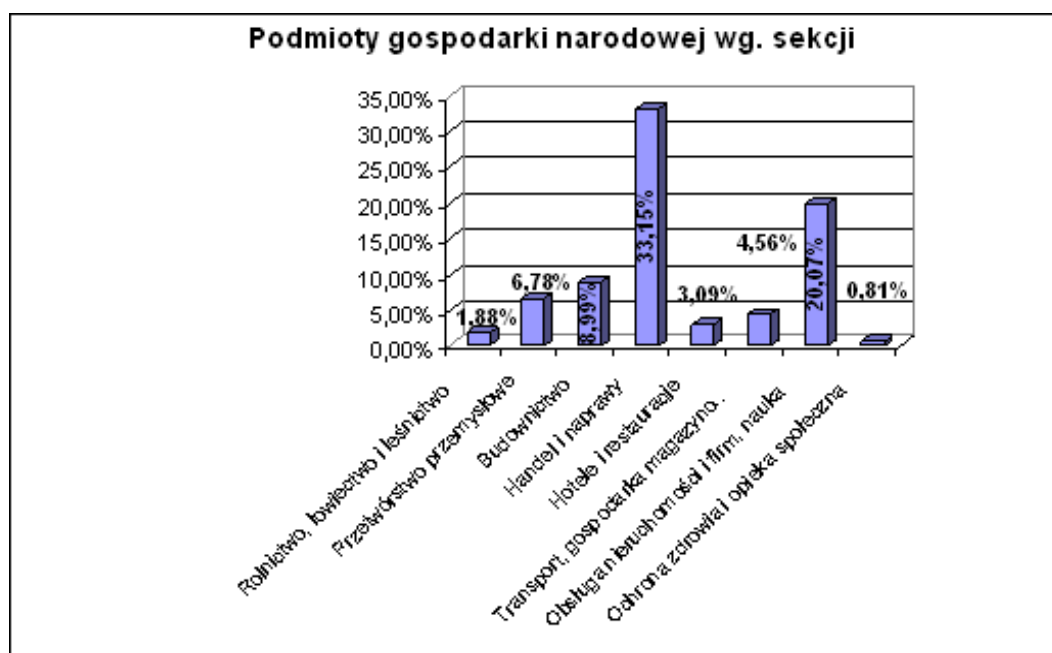
Stan gospodarki Gminy Drawsko Pomorskie charakteryzuje się dużym udziałem w ogólnej liczbie funkcjonujących firm podmiotów handlowych (ok. 40%) i usługowych (ok. 30%). Mało jest przedsiębiorstw z branży przemysłowej i budownictwa. Rozwój przedsiębiorczości w gminie przejawia raczej niską dynamikę, głównie ze względu na: brak kapitału, brak lokalnych i zewnętrznych inwestorów strategicznych, wysoką stopę bezrobocia, wysoką stopę ubóstwa mieszkańców, brak tradycji w zakresie przedsiębiorczości oraz niski stopień edukacji ekonomicznej mieszkańców.

Liczba podmiotów gospodarczych operujących na terenie miasta i gminy Drawsko Pomorskie na koniec roku 2002 wyniosła 1635, co stanowi około 30,5% wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie powiatu drawskiego. Działalność aż 83,8% (1371 szt.) podmiotów była skupiona na terenie miasta Drawsko Pomorskie. W roku 2005 ogólna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze regon wyniosła 1490.

Największy udział w ogólnej liczbie podmiotów działających na terenie miasta Drawsko Pomorskiego mają firmy z sektora zajmującego się handlem i naprawami (36,03%). Udział przedsiębiorstw w tym sektorze na terenie powiatu wynosi 34,35%. Przedsiębiorstwa z tego sektora są wrażliwe na zmiany koniunkturalne, co przekłada się na niestabilność pod względem zatrudnienia. Należy jednak zauważyć, że mimo dużych fluktuacji zarówno w przychodach jak i w zatrudnieniu, branża ta rozwija się najdynamiczniej nie tylko w mieście, lecz także na terenie całego kraju. Tego rodzaju działalność nie wymaga dużych nakładów inwestycyjnych oraz charakteryzuje się dość dużą elastycznością, jeśli chodzi o dopasowanie do popytu.

W celu lepszego zobrazowania różnic, dane dotyczące struktury podmiotów gospodarczych według wybranych sekcji PKD w gminie przedstawiono na Wykresie 1 na następnej stronie.

Wykres nr 1: Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji - stan na koniec 2005 roku

Źródło: Bank Danych Regionalnych

W strukturze podmiotów widoczny jest zwiększony udział przedsiębiorstw z sektora handlu i napraw oraz nauki i obsługi nieruchomości i firm. Udział tego ostatniego sektora jest większy na terenie miasta niż na terenie powiatu o ok. 2,5 pkt. procentowego.

Według danych z Urzędu Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie obecnie funkcjonuje tam 845 podmiotów. Najwięcej, bo aż 308 podmiotów prowadzi działalność handlową, a usługi niematerialne prowadzi 279 podmiotów. Od lat 90-tych XX w. można zauważyć gwałtowny rozwój handlu i usług w Drawsku Pomorskim. Od tamtego czasu większość istniejących placówek handlowych zostało sprywatyzowanych, a

oprócz tego powstało wiele nowych sklepów i hurtowni (obecnie działa 37 hurtowni). Można stwierdzić, że sieć handlowa i usługowa jest dobrze rozwinięta i w pełnym zakresie odpowiada potrzebom mieszkańców miasta i gminy.

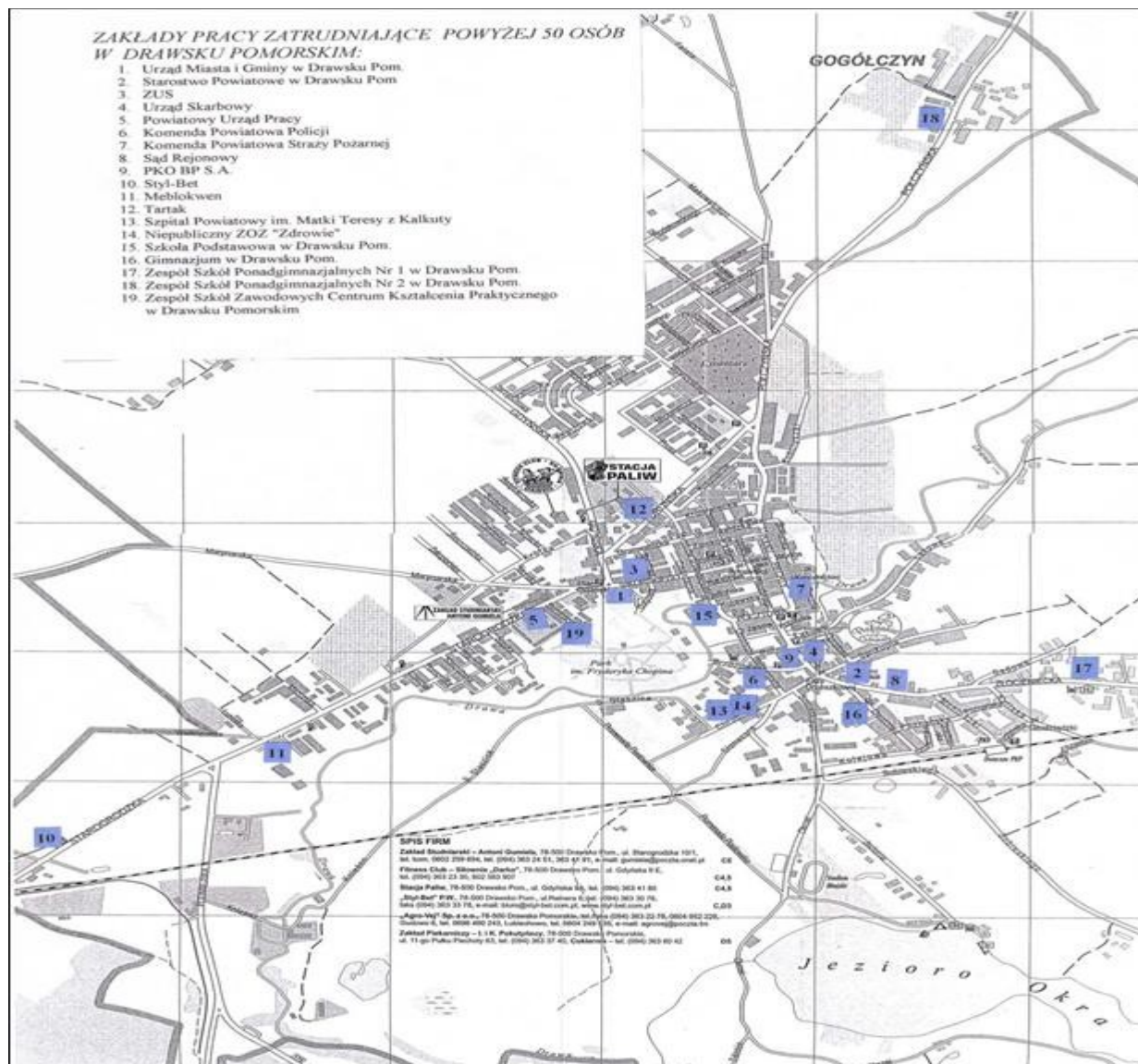
Podstawowe branże gospodarki i firmy na terenie miasta

Do niedawna na terenie Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie główną gałęzią przemysłu był przemysł rolno-spożywczy. Do dużych zakładów funkcjonujących na terenie gminy należały Zakłady Przemysłu Ziemniaczanego oraz Mleczarnia, które uległy reorganizacji. Do podmiotów gospodarczych, które wyróżniają się wielkością swojej działalności możemy zaliczyć następujące firmy:

- Elementy Małej Architektury „Styl -Bet” Sp. J.
- „Meblokwen” Sp. z o.o.
- Drawskie Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. A.
- Zakłady Przemysłu Drzewnego P.U.H. ”Fach”
- Przedsiębiorstwo Budowlane – Roman Orłowski

Najważniejsze lokalizacje zakładów pracy na terenie miasta, zatrudniających powyżej 50 osób, przedstawia poniższa mapa.

Mapa nr 5: Najważniejsze zakłady pracy w Drawsku Pomorskim

Na terenie Drawskiego Pomorskiego dominuje sektor prywatny, który stanowi aż 92,82% wszystkich podmiotów gospodarczych. Sytuację tę należy oceniać pozytywnie, gdyż w najbliższych dziesięcioleciach rozwój gospodarki będą napędzać sektory nowoczesnych technologii. Przewaga sektora prywatnego oznacza większe inwestycje skutkujące rozwojem działalności innowacyjnej i umacnianiem się pozycji gospodarczej Drawskiego Pomorskiego na tle innych miast.

Tabela 4: Podmioty gospodarki narodowej

J. m.	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	
Jednostki zarejestrowane								
ogółem								
ogółem	jed.gosp.	1 190	1 295	1 269	1 371	1 393	1 394	1 490
sektor publiczny	jed.gosp.	43	48	48	70	71	71	107
sektor prywatny	jed.gosp.	1 147	1 247	1 221	1 301	1 322	1 323	1 383

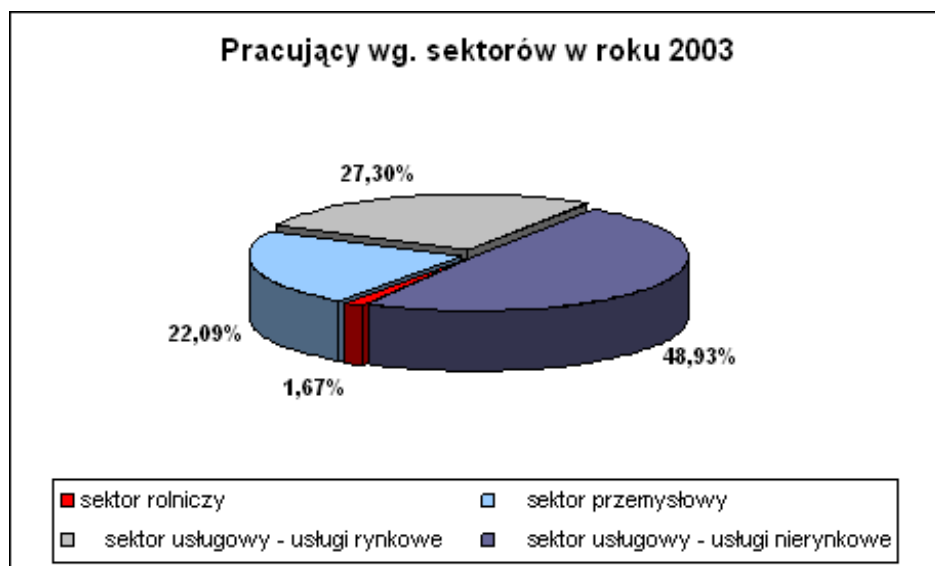
Źródło: Bank Danych Regionalnych

Zatrudnienie w poszczególnych sektorach

Najwięcej, bo aż 48,9% ogółu zatrudnionych było w dziale usług nierynkowych. Drugim działem pod względem liczby zatrudnionych był sektor usług rynkowych, w którym pracowało 27,3 % zatrudnionych w mieście. Ogółem prawie 76% zatrudnionych pracuje w sektorze usług, co plasuje miasto Drawsko Pomorskie w gronie miast, w których struktura gospodarki i zatrudnienia odzwierciedla średnie wartości dla krajów Wspólnoty Europejskiej – około 73%.

W celu lepszego zobrazowania powyższych zależności przedstawiono je w formie wykresu nr 2.

Wykres nr 2: Pracujący w gospodarce narodowej

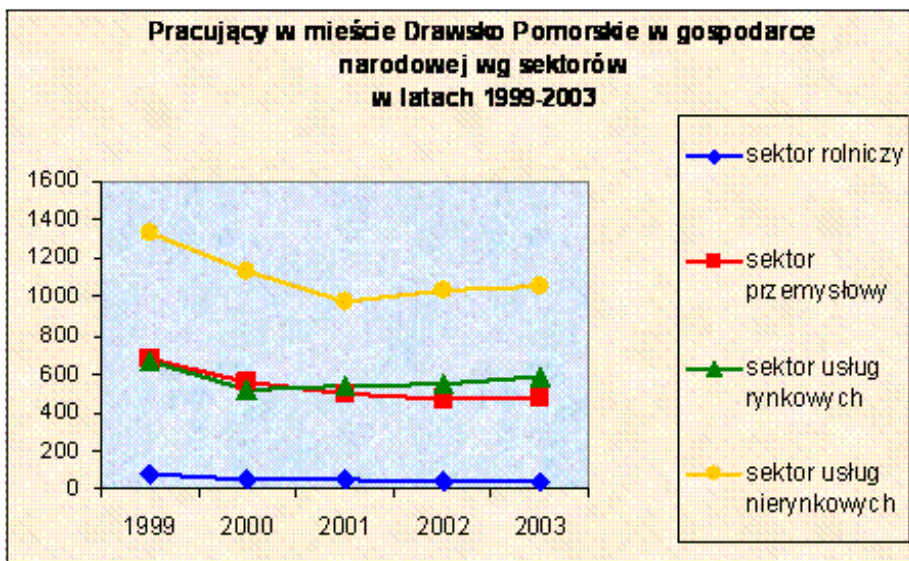

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Na terenie miasta Drawsko Pomorskie w 2003 roku zatrudnionych było ogółem 2085 osób. Kobiety stanowiły 55,3% zatrudnionych. W 2003 roku liczba zatrudnionych wyniosła 2150 (realny wzrost zatrudnienia w liczbach bezwzględnych - 65 osób), z czego kobiety stanowiły 56,3%. Na 65 nowopowstałych miejsc pracy, 57 miejsc objęły kobiety. 68% zatrudnionych mieszkańców miasta pracowało w sektorze publicznym.

Trendy zmiany zatrudnienia w ostatnich pięciu latach w poszczególnych sektorach obrazuje wykres nr 3 na następnej stronie. Od 2001, w którym nastąpił spadek zatrudnienia rośnie liczba pracujących w sektorze usług nierynkowych. Liczba pracujących w sektorze usług rynkowych od 2000 roku również stopniowo rośnie, natomiast w sektorze przemysłowym po spadku w 2001 roku utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Trend zastępowania miejsc pracy w przemyśle miejscami pracy w sektorze usług jest charakterystyczny dla nowoczesnych post-industrialnych gospodarek i z pewnością będzie się utrzymywać przez najbliższych kilka lat.

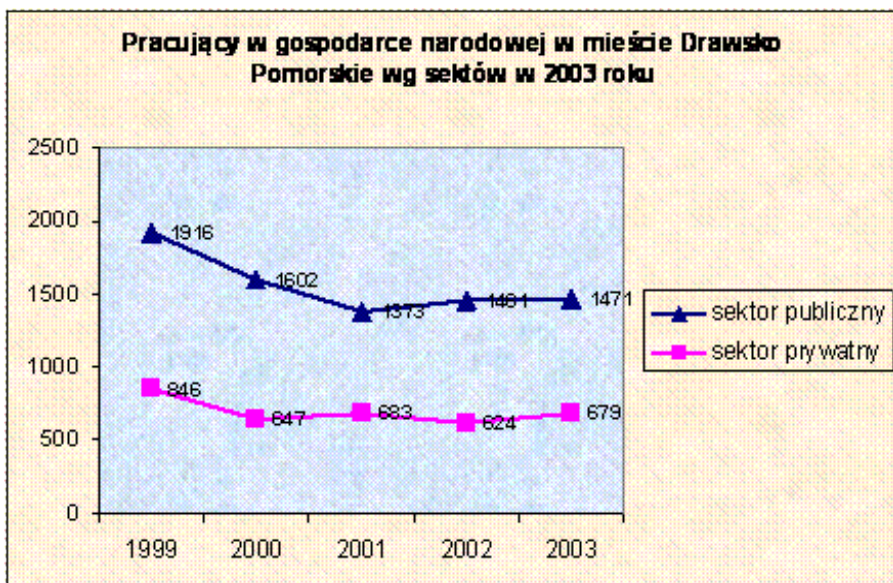
Wykres nr 3: Pracujący w mieście Drawsko Pomorskie w latach 1999 – 2003 w poszczególnych sektorach

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

W ostatnich pięciu latach trend zatrudnienia w sektorze publicznym po spadku w 2001 roku ma tendencję wzrostową, natomiast w sektorze prywatnym liczba pracujących spadła w roku 2000 i 2002, a obecnie powoli wzrasta, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 4: Pracujący w mieście Drawsko Pomorskie w latach 1999 – 2003 w sektorze publicznym i prywatnym

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Nie jest to korzystne zjawisko, gdyż zatrudnieni w sektorze publicznym to pracujący w takich działach jak administracja, edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne. Działy te nie staną się nigdy kołem zamachowym drawskiej gospodarki.

Turystyka

Z uwagi na to, że Gmina Drawsko Pomorskie posiada naturalne walory przyrodniczo-krajobrazowe, które stwarzają możliwości do organizacji wypoczynku, turystyka jest bardzo ważnym elementem gospodarki gminy.

Czyste, nieskażone środowisko, ukształtowanie terenu, rzeki, jeziora oraz duże obszary leśne wpływają w znaczący sposób na atrakcyjność turystyczną gminy. O atrakcyjności turystycznej decyduje także infrastruktura turystyczna, a w szczególności baza noclegowa, gastronomia, obiekty rekreacyjne. O ile walory przyrodnicze i krajobrazowe są ogromnym atutem gminy, to wyposażenie gminy w obiekty turystyczne, czy zagospodarowanie terenu jest niewystarczające i w tej

dziedzinie pozostaje dużo do zrobienia.

Miejscowością o największym natężeniu ruchu turystycznego jest Drawsko Pomorskie. Związane jest to z dobrym połączeniem komunikacyjnym miasta z innymi miejscowościami, dobrze rozwiniętym handlem i usługami niematerialnymi oraz informacją turystyczną.

Z punktu widzenia potencjału turystycznego gminy i dużego popytu na jej ofertę turystyczno-rekreacyjną, należy uznać, że oferta bazy noclegowej w mieście jest stanowczo niewystarczająca. Ponadto jej stan techniczny i standard pozostawia wiele do życzenia. Większość obiektów jest niedoinwestowanych i nieprzystosowanych do działalności całorocznej. W Drawsku Pomorskim szczególnie odczuwalny jest brak hoteli o odpowiednio wysokim standardzie (obecnie znajduje się tu jeden hotel 3 gwiazdkowy), z zapleczem gastronomicznym, bazą odnowy-biologicznej i rekreacyjną, funkcjonującym jako obiekt całoroczny.

Perspektywy rozwojowe miasta w turystyce, dzięki atrakcyjnej lokalizacji, są bardzo duże. Na terenie miasta i gminy jest wiele wolnych terenów inwestycyjnych z przeznaczeniem na usługi turystyczne, gdzie można lokalizować hotele, ośrodki wypoczynkowe, pensjonaty oraz wszelkie inne obiekty rekreacyjne.

Identyfikacja problemów

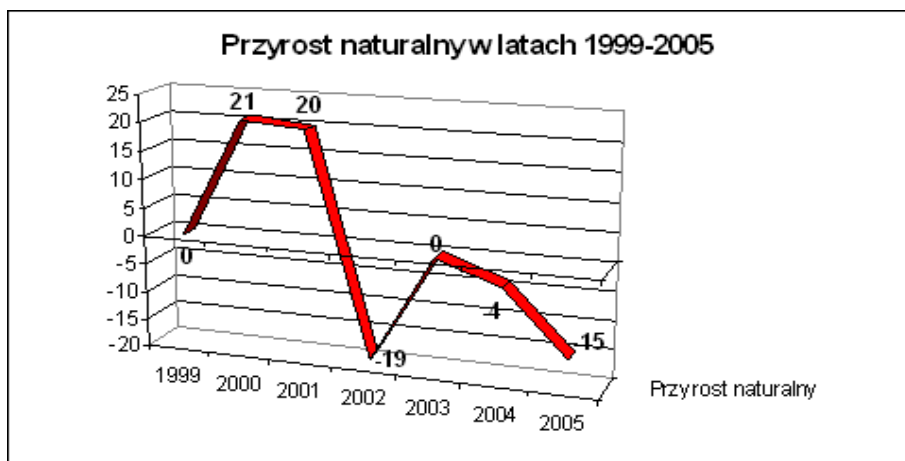
- Baza noclegowa i gastronomiczna gminy i miasta jest stosunkowo skromna jak na potencjalne możliwości regionu.
- W mieście i otoczeniu miasta zbyt mało jest całorocznych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
- Historyczne centrum miasta wymaga nakładów inwestycyjnych, które podniosą jego atrakcyjność turystyczną.
- Zbyt słaby rozwój przemysłu
- Niezbyt duża powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje
- Niepełne wykorzystanie potencjału turystycznego miasta
- Brak kompleksowej oferty turystycznej
- Niekorzystna struktura zatrudnienia
- Przewaga sektora publicznego
- Mała przedsiębiorczość mieszkańców

4. Sfera społeczna

Struktura demograficzna i społeczne trendy

W 2005 liczba mieszkańców miasta Drawsko Pomorskie wynosiła 11 512 osoby. Współczynnik feminizacji określający ile kobiet przypada na 100 mężczyzn na terenie miasta wynosił 107, czyli o 3,5 punktu więcej od średniej krajowej. Trendy przyrostu naturalnego w mieście zostały przedstawione na wykresie 5 na kolejnej stronie

Wykres nr 5: Przyrost naturalny w mieście Drawsko Pomorskie w latach 1999 - 2003

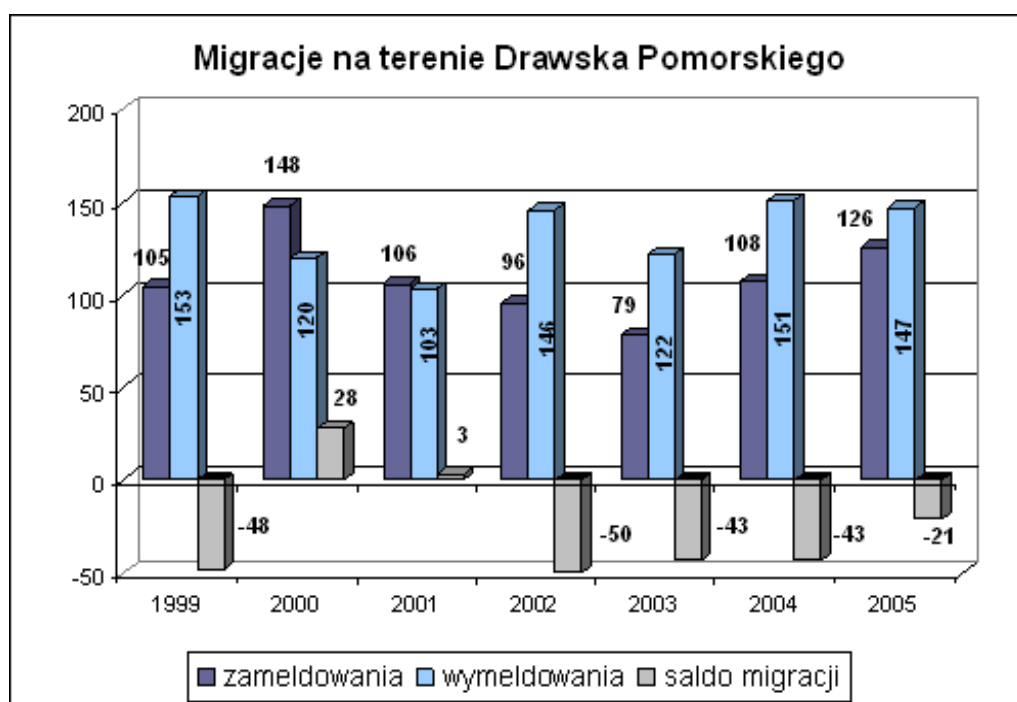

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

W 2003 roku przyrost naturalny w gminie był zerowy. W roku 2002 odnotowano gwałtowne załamanie przyrostu naturalnego, którego poziom w samym mieście był ujemny (-19). Podobna sytuacja występowała na terenie gminy. Natomiast w powiecie od 1999 roku obserwowany jest stopniowy spadek przyrostu naturalnego zakończony w 2003 roku gwałtownym spadkiem (o 82 osoby). Dla samego miasta Drawska Pomorskiego i gminy rok 2003 był rokiem powrotu do trendu wzrostowego, którego utrzymanie będzie uwarunkowane rozwojem lokalnej gospodarki i spadkiem poziomu bezrobocia. Obecnie zauważalny jest systematyczny spadek przyrostu naturalnego. Przyczyną tej sytuacji jest utrzymujący się ujemny przyrost naturalny a także wysokie ujemne saldo migracji mieszkańców Drawska Pomorskiego. Malejąca liczba ludności może mieć negatywny wpływ na rozwój miasta. Wiąże się to bowiem z malejącym popytem na dobra i usługi wytwarzane na terenie miasta. Spadek liczby ludności oznacza także malejący postęp w różnych dziedzinach życia, w szczególności w gospodarce i kulturze. Widoczna malejąca tendencja przyrostu naturalnego spowodowana jest również osłabieniem tendencji do tworzenia rodzin. Coraz powszechniejszy staje się model rodziny 2+1. Skutkować może to starzeniem się społeczeństwa oraz powstaniem regresywnej struktury i systematycznym obniżaniem tempa rozwoju demograficznego.

Negatywne, wyżej wymienione, zjawiska społeczne pogłębiane są także ujemnym saldem migracji, co obrazuje poniższy wykres.

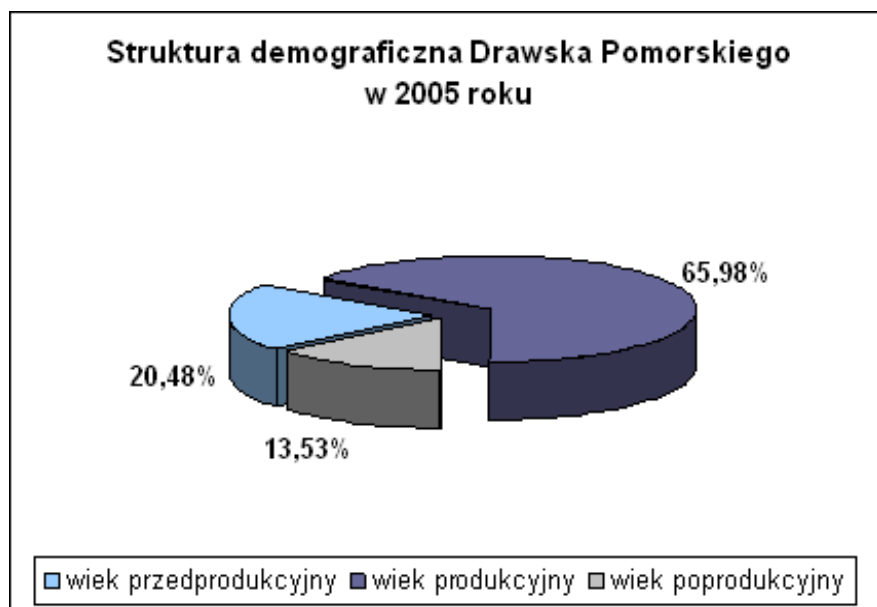
Wykres 6: Migracje na terenie Drawska Pomorskiego

Źródło: Bank Danych Regionalnych.

Saldo migracji jest ujemne. Spowodowane jest to zarówno malejącym napływem ludności do Drawska Pomorskiego, jak i zwiększoną liczbą wymeldowań. Przyczyn takiej sytuacji należy upatrywać w zmianach na rynku pracy. Nadmierny odpływ ludności jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym dla miasta, powoduje brak siły roboczej a także, zmniejszenie popytu na usługi i dobra wytwarzane na terenie miasta. Powodów dla których ludność decyduje się opuścić miasto jest wiele, m.in. jest to brak pracy, możliwości dalszego kształcenia lub rozwoju zawodowego. Sytuacja ta jest także konsekwencją przystąpienia Polski do UE. Otwarcie granic dało możliwość swobodnego przepływu osób, zlikwidowało bariery w wyborze miejsca zamieszkania i podjęcia pracy. Dalsze utrzymywanie się wysokiego ujemnego salda migracji w połączeniu z niskim przyrostem naturalnym jest zdecydowanie niekorzystny dla rynku pracy, dlatego też konieczne staje się wzmacnianie wizerunku Drawska Pomorskiego jako miasta atrakcyjnego zarówno pod względem pracy, jak i zamieszkania, a także podnoszenie atrakcyjności miasta dla jego obecnych i przyszłych mieszkańców. Migracje pogłębiane są również faktem, iż wśród mieszkańców Drawska Pomorskiego dominuje grupa osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 7: Struktura demograficzna miasta Drawsko Pomorskie w 2005 roku

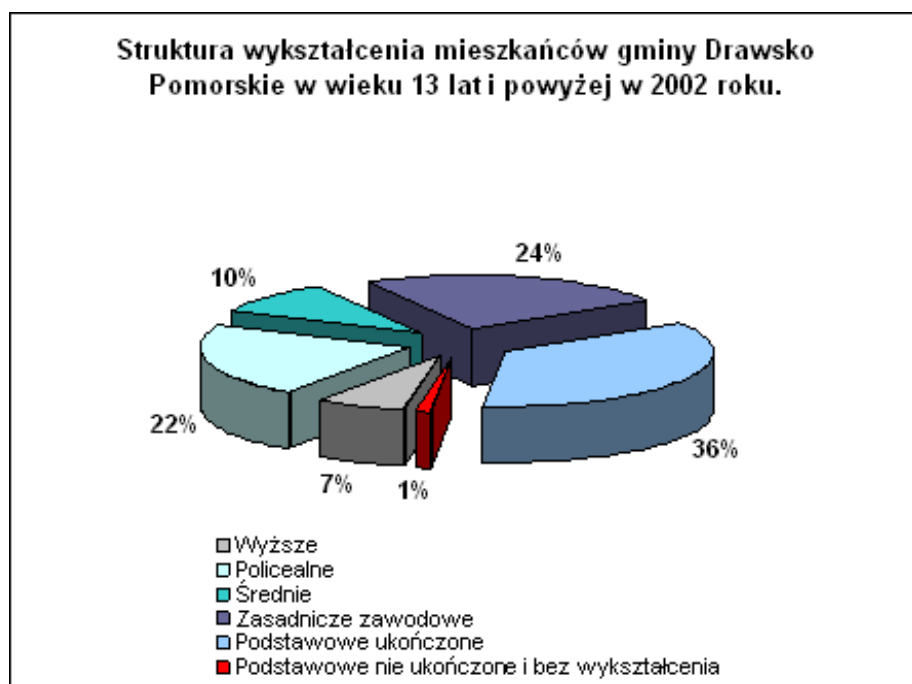
Źródło: Baza danych Regionalnych, GUS

Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w mieście jest niższy w porównaniu ze średnią gminną i powiatową, natomiast jest zbliżony do średniej wojewódzkiej. Jednocześnie odsetek osób w wieku produkcyjnym jest wyższy niż w powiecie, natomiast zbliżony do średniej wojewódzkiej. Wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym może stanowić większe zagrożenie bezrobociem w tej kategorii wiekowej. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w mieście nie odbiega znacząco od średniej krajowej i wojewódzkiej, w związku z czym nie będzie tworzyć dla gminy większych niż średnie obciążeń związanych z nakładami na oświatę oraz w przyszłości z większą podażą osób na lokalnym rynku pracy. Sytuacja w samej gminie i powiecie drawskim jest już jednak odmienna i trzeba podkreślić, że wysoki udział osób w wieku przedprodukcyjnym (o 2.5 punktu procentowego wyższy od średniej wojewódzkiej) wiąże się ze zwiększonymi nakładami na szkolnictwo i edukację i wymaga zdynamizowania rozwoju gospodarczego regionu drawskiego, celem tworzenia nowych miejsc pracy, które wchłoną istniejącą nadwyżkę. Tworzy to dodatkowe wyzwania przed miastem Drawsko Pomorskie jako powiatowym ośrodkiem rozwoju. Z kolei mniejszy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym to mniejsza liczba osób, które posiadają stałe dochody w postaci rent i emerytur (często stanowiących jedyne źródło dochodu gospodarstwa domowego) regularnie przeznaczanych na konsumpcję dóbr i usług, także tych wytwarzanych na terenie miasta Drawsko Pomorskie.

Ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego, ruchu migracyjnego a także przeważająca wśród mieszkańców grupa osób w wieku produkcyjnym, która niebawem zasili grupę osób w wieku poprodukcyjnym, są zjawiskami niekorzystnymi dla rozwoju miasta. Sytuacja ta skutkuje bowiem nowymi wymiarami potrzeb pochodnych wieku. Istnieje bowiem zagrożenie że z powodu ujemnego przyrostu naturalnego zmniejszać się będzie zapotrzebowanie na usługi oświaty podstawowej. Osiągająca wiek dojrzałości młodzież, wchodząca w grupę mieszkańców w wieku produkcyjnym wymagać będzie z kolei przyspieszenia rozwoju gospodarczego. W szczególności dotyczy to będzie tworzenia nowych miejsc pracy, których brak powodować będzie odpływ z miasta najwartościowszych zasobów ludzkich a także narastanie zjawisk patologicznych.

Poniższy wykres przedstawia strukturę wykształcenia mieszkańców gminy Drawsko Pomorskie.

Wykres 8. Struktura wykształcenia mieszkańców.

Źródło: Rocznik statystyczny województwa zachodniopomorskiego 2003

Wśród mieszkańców miasta dominują osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (36%) i zasadniczym zawodowym (24%) – razem 60% mieszkańców miasta. Znaczącą grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym (22%). Odsetek osób z wykształceniem średnim wynosi 10%, a z wyższym ok. 7%. Taka struktura wykształcenia jest charakterystyczna dla całego powiatu, gdzie osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym stanowią aż 60,5% osób w wieku powyżej 13 lat. Następną liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym (19,1%).

Określenie grup społecznych wymagających wsparcia w ramach programu rewitalizacji

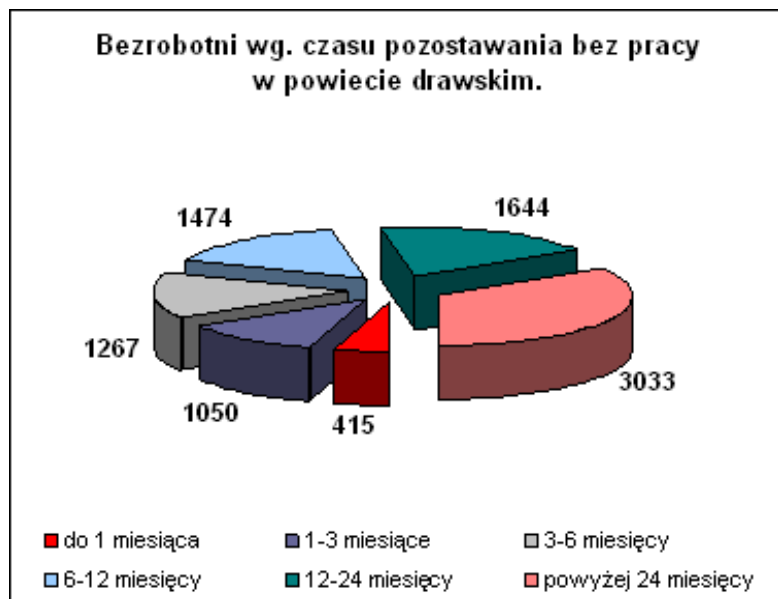
Bezrobotni

Gmina Drawsko Pomorskie dotknięta jest bardzo wysokim bezrobociem. W październiku 2004 roku wskaźnik bezrobocia wyniósł 20%, natomiast w roku 2006 zmalał do 16,3%. Mieszkańcy miasta stanowią 62% ogółu bezrobotnych w gminie. Liczniejszą grupą wśród zarejestrowanych bezrobotnych są kobiety (około 60%), co wskazuje na ich gorszą pozycję na rynku pracy.

Tak wysoki wskaźnik bezrobocia jest konsekwencją przede wszystkim: przyspieszenia procesów restrukturyzacyjnych gospodarki związanych ze zwolnieniem gospodarczym lat 2001-2003; regresu gospodarczego w sektorze rolniczym i innych gałęziach gospodarki; wchodzącego na rynek wyżu demograficznego.

Kolejnym problemem społecznym dotyczącym nie tylko miasta, ale także całej gminy Drawsko Pomorskie jest występowanie długotrwałego bezrobocia, które przyjmuje postać chroniczną i powoduje największe straty społeczne, gdyż obejmuje grupę ludzi nie mających szans na znalezienie pracy. Jak wynika z poniższego wykresu, długotrwałe bezrobocie stanowi dość dotkliwy problem zarówno na terenie gminy, jak i powiatu. Z poniższych danych wynika, że około 50% ogółu bezrobotnych to osoby pozostające bez pracy od co najmniej 12 miesięcy.

Wykres nr 9: Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy w roku 2004

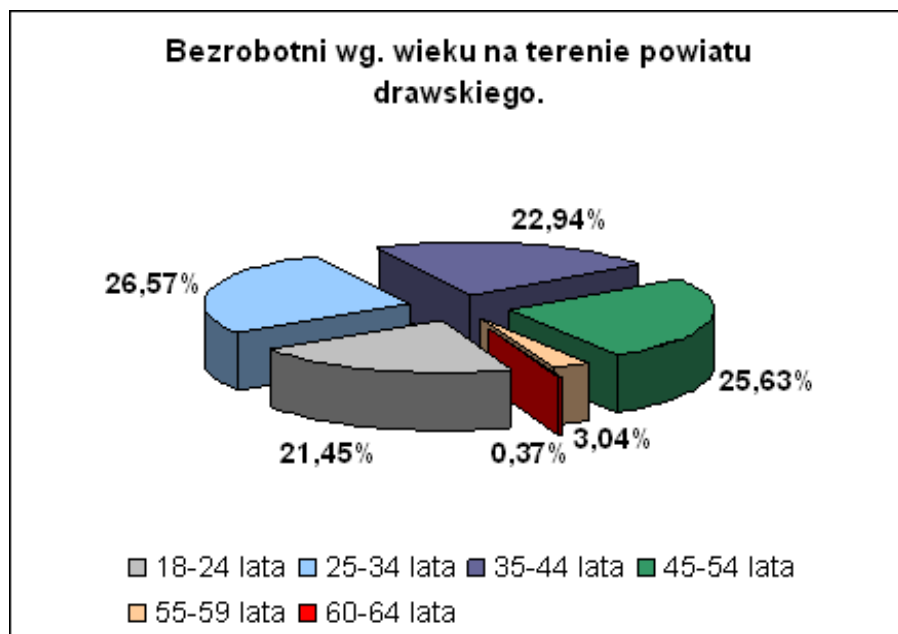

Źródło: WUP w Szczecinie

Duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych jest dla miasta zjawiskiem niekorzystnym, gdyż w miarę przedłużającego się okresu bezrobocia coraz trudniej jest wrócić na rynek pracy. Wynika to z faktu, iż długotrwała nieobecność na rynku pracy powoduje dezaktualizację posiadanych kwalifikacji.

Poniższy wykres obrazuje strukturę bezrobotnych w zależności od wieku, przy czym niepokojącym zjawiskiem jest wysoki udział (prawie jedna czwarta) ludzi młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Około 50,5% osób bezrobotnych to osoby w wieku do 35 lat.

Wykres nr 10: Bezrobotni wg wieku w roku 2004.

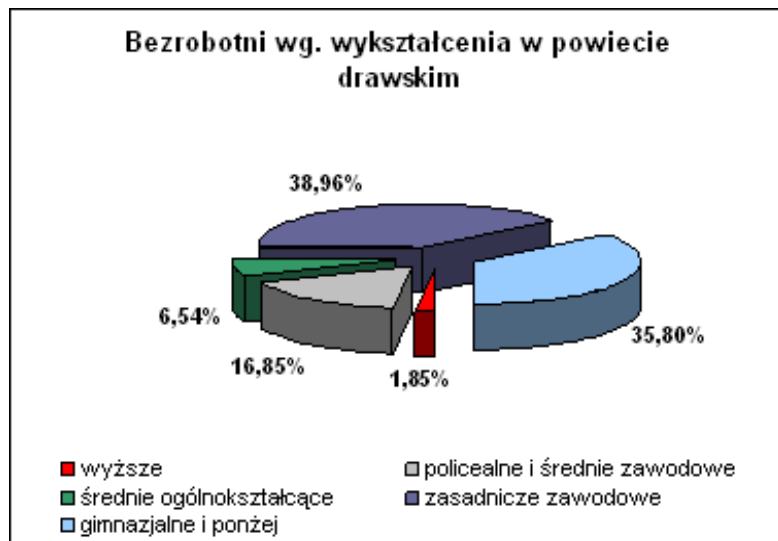
Źródło: WUP w Szczecinie

Jeśli chodzi o bezrobocie kobiet w mieście Drawsko Pomorskie z uwzględnieniem wieku, to największą grupę (18%) stanowią kobiety w wieku 23-34 lat.

Jak ilustruje poniższy wykres, niski poziom wykształcenia mieszkańców drastycznie zwiększa zagrożenie bezrobociem. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i gimnazjalnym oraz poniżej stanowią na terenie gminy aż 80% bezrobotnych. W mieście Drawsko Pomorskie grupa ta stanowi około 75% ogółu bezrobotnych. Poziom wykształcenia osób pozostających bez pracy jest ważnym aspektem bezrobocia mającym bezpośredni wpływ na jego poziom. Bezrobotni mający wyższe wykształcenie, a tym samym

kwalfikacje mają mniejsze problemy ze znalezieniem pracy, tym samym skraca się ich czas poszukiwania pracy. Na terenie powiatu drawskiego widoczny jest niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych. Najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, zaś kolejną co do wielkości grupą są osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej.

Wykres nr 11: Bezrobotni wg poziomu wykształcenia w 2004 roku.

Źródło: WUP w Szczecinie

We wrześniu 2004 roku bezrobotnych było 2059 osób mieszkających na terenie gminy, z czego aż ok. 79% osób (1643 osób) było pozbawionych prawa do zasiłku. Długotrwale bezrobotnych było 1014 osób.

Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w Drawsku Pomorskim

Wykluczenie społeczne oznacza sytuację uniemożliwiającą bądź utrudniającą jednostce lub grupie pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, a także podjęcie pracy. Dotyczy ono szczególnie osób i rodzin ubogich, charakteryzujących się brakiem kwalifikacji lub z jakichś względów mających utrudniony dostęp do powszechnych zasobów społecznych, czego przyczyną może być niepełnosprawność lub uzależnienia. Na wykluczenie społeczne narażone są również osoby, które doświadczają przejawów dyskryminacji, bądź są ofiarami przemocy lub szantażu, a także dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych, lub wychowujące się poza rodziną. Na zjawisko wykluczenia społecznego narażone są również kobiety samotnie wychowujące dzieci, a także bezrobotni, rodziny patologiczne, osoby o niskich kwalifikacjach, długotrwale bezrobotne i żyjące w trudnych warunkach mieszkaniowych. Ze względu na bariery architektoniczne, jak również psychiczne wykluczeniem społecznym zagrożone są także osoby niepełnosprawne i chronicznie chore, także psychicznie, osoby starsze i samotne, a także opuszczający zakłady karne i imigranci.

W Drawsku Pomorskim grupami społecznymi wymagającymi szczególnego wsparcia ze względu na niebezpieczeństwo wykluczenia społecznego są:

- Bezrobotni, których liczba w Drawsku Pomorskim kształtuje się na bardzo wysokim poziomie. Niebezpieczeństwo to potęguje fakt niskiego wykształcenia osób bezrobotnych oraz długi czas pozostawiania bez pracy.
- Niepełnosprawni. Możliwość wykluczenia społecznego wiąże się z występowaniem barier utrudniających osobom niepełnosprawnym aktywność zawodową. Wynikają one często z niedostatecznej liczby miejsc tzw. pracy chronionej, także barier architektonicznych utrudniających im pełne uczestnictwo w życiu społeczno-kulturalnym, a także zawodowym.
- Kobiety. W Drawsku Pomorskim duży udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowią kobiety. Kobiety potrzebują wsparcia w ramach aktywizacji zawodowej, wynikającego z większych niż u mężczyzn trudności ze znalezieniem pracy.
- Młodzież. Wykluczenie społeczne może wynikać z faktu, iż osobom młodym coraz trudniej będzie znaleźć pracę w regionie charakteryzującym się dużym bezrobociem. Młodym ludziom coraz trudniej będzie zdobyć doświadczenie oraz kwalifikacje zawodowe, co pogłębić może problemy ze znalezieniem pracy. Powodować to może migracje młodych ludzi w poszukiwaniu pracy, a tym samym może to przyspieszyć proces starzenia się społeczeństwa Drawska Pomorskiego.

Szkolnictwo, służba zdrowia, bezpieczeństwo, pomoc społeczna

Szkolnictwo

Na terenie miasta Drawsko Pomorskie wychowanie przedszkolne prowadzi jedna placówka: Przedszkole w Drawsku Pomorskim. Na terenie miasta funkcjonują również szkoły: podstawowa, gimnazjum, 2 Zespoły Szkół Ponadgimnazjalnych i 1 Zespół Szkół Zawodowych. Są to:

1. Szkoła Podstawowa im. Henryka Sucharskiego w Drawsku Pomorskim do którego w bieżącym roku szkolnym uczęszcza XXXX uczniów;
2. Gimnazjum w Drawsku Pomorskim, do którego w bieżącym roku szkolnym uczęszcza 751 uczniów;
3. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Drawsku Pomorskim, ul. Złocieniecka, do którego w bieżącym roku szkolnym uczęszcza 317 uczniów;
4. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Drawsku Pomorskim, ul. Połczyńska, do którego w bieżącym roku szkolnym uczęszcza 486 uczniów;
5. Zespół Szkół Zawodowych Centrum Kształcenia Praktycznego w Drawsku Pomorskim, do którego w bieżącym roku szkolnym uczęszcza 410 uczniów.

Służba zdrowia

Na terenie miasta działają: Szpital Powiatowy im. Matki Teresy z Kalkuty, Pogotowie Ratunkowe oraz Niepubliczny ZOZ "Zdrowie". Wszystkie obiekty zlokalizowane są na ulicy Chrobrego. Ponadto prowadzonych jest 10 indywidualnych praktyk lekarskich.

Szpital Powiatowy obejmuje swym zasięgiem cały powiat drawski. Obecnie jest w trakcie rozbudowy i modernizacji. Rozbudowę szpitala prowadzi powołana do tego celu Fundacja „Życie i Zdrowie”. Funkcjonowanie służby zdrowia w gminie obecnie podlega nieustannym transformacjom związanym z wprowadzeniem przez rząd wielkiej reformy służby zdrowia

Według danych zawartych w Bazie Danych Regionalnych GUS w 2003 roku liczba porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej wynosiła w mieście Drawsko Pomorskie 54 528, z czego 8 243 stanowiły porady stomatologiczne.

Na terenie miasta działają cztery apteki.

Pomoc społeczna

W Drawsku Pomorskim działa Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, realizujący zadania pomocy społecznej. Głównymi kryteriami stanowiącymi powód przyznania pomocy są: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, alkoholizm, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenie gospodarstwa domowego.

W ciągu najbliższych lat skala świadczonej pomocy społecznej nie ulegnie zmniejszeniu, nawet przy założeniu zmniejszenia bezrobocia i ubóstwa. W roku 2004 do końca miesiąca września z pomocy skorzystało 437 rodzin. Wśród rodzin korzystających z pomocy 77,5 % stanowiły rodziny mające na utrzymaniu dzieci, ponad 40 % to rodziny wielodzietne z 3-giem i więcej dzieci.

W roku 2003 wydatki miasta przeznaczone na pomoc społeczną wyniosły 4 561 690 zł, z czego 2 750 697 zł wydano na zadania zlecone, zaś 1 810 993 zł na zadania własne. W pierwszym półroczu 2004 roku wydatki na pomoc społeczną wyniosły 2 404 283zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca daje w przybliżeniu 201 zł. Pomoc społeczna jest znacznym obciążeniem dla budżetu gminy, stanowiąc około 20% wydatków. Należy zaznaczyć, iż w związku ze zmianą od maja 2004 r. ustawy o pomocy społecznej część zadań jest realizowana w referacie świadczeń rodzinnych, co nie wlicza się w pomoc społeczną.

Struktura organizacji pozarządowych

Nazwa	Adres
Fundacja "Życie i Zdrowie"	Ul. Chrobrego 4, 78-500 Drawsko Pomorskie
Polski Czerwony Krzyż oddział w Drawsku Pomorskim	Pl. Konstytucji 7, 78-500 Drawsko Pomorskie
Koło Przyjaciół Pomorza i Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej w Regionie Drawsko Pomorskie	Ul. Boczna 1, 78-500 Drawsko Pomorskie
Klub Abstynenta "Przystań"	Pl. Konstytucji 7, 78-500 Drawsko Pomorskie
Stowarzyszenie Klub Promocji Zdrowego Stylu Życia „Pomocna Dłoń"	Ul. B. Prusa 5/65, 78-500 Drawsko Pomorskie
Polski Komitet Pomocy Społecznej	Pl. 11-go Pułku Piechoty, 78-500 Drawsko Pomorskie
Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym	Pl. Konstytucji 7, 78-500 Drawsko Pomorskie
Związek Emerytów i Rencistów	Pl. Konstytucji 7, 78-500 Drawsko Pomorskie
Stowarzyszenie Diabetyków	Pl. Konstytucji 7, 78-500 Drawsko Pomorskie
Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług	Ul. Basztowa 3, 78-500 Drawsko Pomorskie
Fundacja Rozwoju Pojezierza Drawskiego	Ul. Piłsudskiego 29A, 78-500 Drawsko Pomorskie
Stowarzyszenie Lokalnych Inicjatyw Ziemi Drawskiej	Jankowo, 78-500 Drawsko Pomorskie
Caritas Parafii pw. Św. Pawła	Ul. Dworcowa 5, 78-500 Drawsko Pomorskie
Caritas Parafii, pw. Zmartwychwstania Pańskiego	Ul. Obrońców Westerplatte 35 78-500 Drawsko Pomorskie

Bezpieczeństwo

Pieczę nad bezpieczeństwem mieszkańców miasta sprawuje Komenda Powiatowa Policji w Drawsku Pomorskim. Jej zasięg działania pokrywa się z granicami administracyjnymi powiatu drawskiego. Nie wyróżniono obszarów miasta, w których notowano by zwiększoną przestępczość.

Identyfikacja problemów

W mieście i w gminie Drawsko Pomorskie co roku zwiększa się liczba osób żyjących w ubóstwie.

1. Najwięcej osób bezrobotnych mieści się w przedziale wiekowym największej aktywności zawodowej, tj. 25-34 i 45-54. Wśród nich znaczny odsetek stanowią kobiety.
2. Co roku przybywa osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby.
3. Wzrasta liczba rodzin charakteryzujących się bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (z powodu bezrobocia, niskich kwalifikacji zawodowych, braku umiejętności wychowawczych).
4. Systemowej pomocy wymagają rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym.
5. Kolejnym problemem jest niedostosowanie usług oświaty, w tym jej struktury, do potrzeb rynku pracy.

5. Tabela z podstawowymi danymi statystycznymi dotyczącymi wyżej wymienionych sektorów

Dana (miara)	Wartość	Rok pomiaru
Zagospodarowanie przestrzenne		
Zasięg gminy (liczba miejscowości)	32	2003
Miasta na terenie gminy (szt.)	1	2004
Powierzchnia gminy (km ²)	344,5	2004
Liczba mieszkańców miasta Drawsko Pomorskie (osoby)	11942	2004
Powierzchnia miasta Drawsko Pomorskie (km ²)	32	2004
Gęstość zaludnienia w mieście Drawsko Pomorskie (osób/km ²)	373,18	2004
Średnia roczna ilość odpadów deponowanych na składowisku (Mg/rok)	4000	2003
Udział własności Skarbu Państwa w gruntach miasta (%)	49	2004
Udział własności gmin i związków międzygminnych w gruntach miasta (%)	26	2004
Udział własności spółek prawa handlowego w gruntach miasta (%)	1,6	2004
Udział własności osób fizycznych w gruntach miasta (%)	21,8	2004
Łączna długość sieci wodociągowej (km)	14,2	
Łączna długość sieci kanalizacji sanitarnej (mb):		2004
- sieć sanitarna	9500	
- sieć ogólnospławna	6300	
- sieć tłoczna	700	
Ilość biologiczno – mechanicznych oczyszczalni ścieków na terenie miasta (szt.)	1	2004
Średnia przepustowość oczyszczalni ścieków (m ³ /d)	2200	2004
Długość linii energetycznej – linie napowietrzne i kablowe łącznie (m)	160100	2004
Drogi krajowe w obrębie miasta Drawsko Pomorskie (ilość)	1	2004
Drogi wojewódzkie w obrębie miasta Drawsko Pomorskie (ilość)	4	2004
Drogi powiatowe w obrębie gminy Drawsko Pomorskie (km)	57,47	2003
Drogi gminne w obrębie miasta Drawsko Pomorskie (km)	21	2003
Gospodarka		
Podmioty gospodarki narodowej na terenie miasta Drawsko Pomorskie (szt.):		2002
- Ogółem:	1371	
-Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo:	33	
- Przemysł:	108	
- Budownictwo:	118	
- Handel i naprawy:	494	
- Hotele i restauracje:	41	
-Transport, gospodarka magazynowa i łączność:	58	
- Obsługa nieruchomości i firm, nauka:	221	
-Ochrona zdrowia i opieka społeczna:	112	
-Pozostała działalność usługowa:	72	
- Pozostałe sekcje:	114	
Liczba zatrudnionych na terenie miasta i gminy (osoby)	2150	2003
Liczba pracujących na terenie miasta w gospodarce narodowej (osoby)		2003
-Ogółem:	2150	
-Rolnictwo:	36	
-Przemysł:	475	
-Usługi rynkowe:	587	
-Usługi nierynkowe:	1052	
Sfera społeczna		
Struktura demograficzna miasta Drawsko Pomorskie (%)		2003
-Ludność w wieku przedprodukcyjnym:	22	
-Ludność w wieku produkcyjnym:	65	
-Ludność w wieku przedprodukcyjnym:	13	
Współczynnik feminizacji w mieście Drawsko Pomorskie (wartość)	106,5	2003
Wskaźnik bezrobocia w mieście Drawsko Pomorskie (%)	20	2004
Liczba bezrobotnych na terenie miasta i gminy Drawsko Pomorskie (osoby)		2004
-Ogółem:	2059	
-Bez prawa do zasiłku:	1643	
-Zamieszkali na wsi:	773	
-Kobiety:	451	
Liczba bezrobotnych na terenie miasta i gminy Drawsko Pomorskie według wykształcenia (osoby)- Ogółem:	2059	2004

- Wykształcenie wyższe:	42	
-Wykształcenie średnie zawodowe i policealne:	462	
-Wykształcenie ogólnokształcące:	166	
-Wykształcenie zasadnicze:	711	
-Wykształcenie gimnazjalne:	678	
Liczba bezrobotnych na terenie miasta i gminy Drawsko Pomorskie według wieku (osoby)-Ogółem:	2059	2004
-Poniżej 24 lat:	479	
-Od 25 do 34 lat:	564	
-Od 35 do 44 lat:	420	
-Od 45 do 54 lat:	513	
-Powyżej 55 lat:	84	
Liczba szkół i przedszkoli na terenie miasta Drawsko Pomorskie (szt.)		2004
-szkoły podstawowe:	1	
-gimnazja:	1	
-szkoły ponadgimnazjalne:	2	
-szkoły zawodowe:	1	
Liczba zakładów opieki zdrowotnej na terenie miasta Drawsko Pomorskie (szt.)	1	2004

6. Analiza potencjału miasta Drawsko Pomorskie (analiza SWOT)

Analizując dane statystyczne oraz wszystkie uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w których funkcjonuje Drawsko Pomorskie można wyróżnić następujące mocne i słabe strony oraz szanse rozwojowe i zagrożenia dla tego miasta.

Mocne strony

- Wysoki poziom obsługi mieszkańców miasta w zakresie usług podstawowych i administracji;
- Szeroki wachlarz szkolnictwa ponadpodstawowego;
- Relatywnie dobre standardy zamieszkania;
- Warunki krajobrazowo – przyrodnicze;
- Tradycja Drawska Pomorskiego jako ośrodka turystycznego oraz istniejąca infrastruktura turystyczna.
- Stosunkowo wysoki stopień zagospodarowania majątku po byłych PGR;
- Położenie przy trasie tranzytowej w ciągu drogi krajowej;
- Prawie pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną miasta;
- Rezerwy wydajności oczyszczalni ścieków;
- Rezerwy w systemie ciepłowniczym miasta;
- Walory przestrzenne wielu jednostek osadniczych;
- Promocja miasta i gminy;

Słabe strony

- Migracja młodej inteligencji;
- Wysoki poziom bezrobocia wśród ludzi młodych;
- Niski poziom wykształcenia ludności;
- Przeciętna struktura i standardy usług bytowych.
- Minimalny ruch budowlany;
- Brak dostatecznej liczby mieszkań;
- Zły stan techniczny lokali komunalnych;
- Duży udział drobnych (nietrwałych) podmiotów w gospodarce gminy;

- Ogólnie niski poziom kultury technicznej;
- Istnienie szarej strefy;
- Zbyt duże uzależnienie usług turystycznych od sezonowości;
- Słabo rozwinięta gastronomia, brak bazy noclegowej (hotelu) w mieście;
- Brak obwodnicy miasta;
- Niedostateczny stan sieci elektroenergetycznej;
- Warunki fizjograficzne ograniczające rozwój przestrzenny miasta.

Szanse rozwojowe

- Rozwój agroturystyki;
- Spory potencjał infrastruktury gospodarczej;
- Rehabilitacja i modernizacja starej zabudowy mieszkaniowej;
- Zapewnienie terenów dla rozwoju zorganizowanego w tym deweloperskiego i „budownictwa czynszowego”;
- Rewaloryzacja i modernizacja zabudowy rejonu historycznego miasta;
- Wykorzystanie zasobów środowiska kulturowego i przyrodniczego (walorów krajobrazu) dla potrzeb rekreacji, turystyki i wypoczynku.
- Rozwój infrastruktury technicznej w pełnym zakresie dla miasta, w tym rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej.
- Usprawnienie systemu komunikacji drogowej (realizacja obwodnicy), rozwiązanie problemu parkowania i garażowania pojazdów;
- Zapewnienie przestrzennych podstaw rozwoju przedsiębiorczości w celu zwiększenia koniunktury gospodarczej miasta;
- Promocja gospodarczych walorów miasta dla przyciągnięcia inwestorów z zewnątrz, w szczególności w ramach działania Stowarzyszenia Gmin Pojezierza Drawskiego;
- Rozwój usług oświaty w tym dostosowanie jego struktury do potrzeb rynku pracy;
- Rozwój usług zdrowia;
- Ograniczenie patologii społecznych
- Rozwój usług kultury i sportu w celu zapewnienia atrakcyjnego programu dla mieszkańców miasta, gminy i przybyszów z zewnątrz, w szczególności dzieci i młodzieży;

Zagrożenia rozwojowe

- Pogłębiający się problem dzikich wysypisk śmieci.
- Dalsze pogorszenie infrastruktury technicznej, w tym przede wszystkim dróg, co w konsekwencji spowoduje niespełnienie normatywnych wymagań technicznych.
- Utrzymywanie się wysokiego poziomu bezrobocia (wskaźnik bezrobocia w październiku 2004 - 20%;
- Utrzymywanie się bezrobocia długotrwałego (49% mieszkańców miasta w 2004 r. było długotrwale bezrobotnych);
- Wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym może stanowić większe zagrożenie bezrobociem w nadchodzących latach;
- Niezahamowane patologie społeczne, w szczególności alkoholizm;
- Wzrost liczby osób żyjących w ubóstwie;
- Co roku przybywa osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby;
- Wzrasta liczba rodzin charakteryzujących się bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

7. Finanse miasta i gminy Drawsko Pomorskie

Poniższe zestawienie przedstawia planowane dochody i wydatki gminy w porównaniu do realnego ich wykonania. Analiza poniżej przedstawionych zestawień finansowych pozwala stwierdzić, że jedynie do roku 2005 w budżecie występuje deficyt środków pieniężnych. Jednakże nawet dla tych lat wskaźnik zadłużenia liczony jako wartość deficytu budżetowego do dochodów, nie przekroczył wartości 21 %, co jest wynikiem bardzo dobrym. W kolejnych latach występuje nadwyżka budżetowa, z której sukcesywnie spłacane są wcześniejsze zobowiązania. Z takimi wynikami i prognozami Miasto Drawsko Pomorskie należy do gmin o stabilnym i niezagrożonym budżecie, w związku z czym nie istnieje żadne zagrożenia dla realizacji projektów założonych do realizacji w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego wynikające z utraty płynności finansowej.

Poniżej znajduje się zestawienie finansowe obrazujące sytuację finansową miasta.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2002	Wykonanie 2003	Wykonanie 2004	Wykonanie 2005	Plan 2006	Plan 2007
A. DOCHODY	22.470	31.906	34.732	38.424	39.977	36.665
B. WYDATKI	22.237	22.003	39.973	43.498	44.017	35.008
- wydatki bieżące	19.454	20.235	26.913	30.843	31.566	31.994
- wydatki majątkowe	2.783	1.768	13.060	12.655	12.451	3.014
C. NADWYŻKA/DEFICYT	+233	+9.903	-5.241	-5.074	-4.040	+1.657
D. FINANSOWANIE	-3	-1.470	5.241	6.778	4.040	-1.657
D1. Przychody ogółem:	905	1.100	11.452	8.519	7.540	2.258
1) kredyty	697	1.100	2.149	2.973	7.040	1.850
2) pożyczki	-	-	710	546	500	408
3) nadwyżka z lat ubiegłych	-	-	5.749	-	-	-
4) inne źródła	208	-	2.844	5.000	-	-
D2. Rozchody ogółem:	908	2.570	1.211	1.741	3.500	3.915
1) spłaty kredytów	280	520	450	1.010	2.791	3.559
2) spłaty pożyczek	628	2.050	761	731	709	356
E. UMORZENIE POŻYCZKI	-	150	326	99	-	-
F. DŁUG NA KONIEC ROKU	4.743	2.592	3.914	5.594	9.634	7.977
1) zaciągnięte kredyty	970	450	2.149	4.113	8.362	6.653
2) zaciągnięte pożyczki	3.242	2.142	1.765	1.481	1.272	1.324
3) wymagane zobowiązania:	531	-	-	-	-	-
G. Wskaźnik długu do dochodu %	21,1	8,1	11,3	14,7	24,1	21,8
H. OBCIĄŻENIE ROCZNE BUDŻETU z tytułu spłaty zadłużenia – z tego:	1.285	1.949	1.288	1.859	3.690	4.215
1) spłaty rat kredytów z odsetkami	402	606	481	1.096	2.921	3.824
2) spłaty rat pożyczek z odsetkami	848	1.308	772	763	769	391
3) potencj. spłaty udzielonych poręczeń z należnymi odsetkami	35	35	35	-	-	-
I. Wskaźnik rocznej spłaty zadłużenia do dochodu %	5,7	6,1	3,7	4,8	9,2	11,5

6. Cele rozwoju stojące przed Drawskiem Pomorskim

Dokonawszy analizy powyższych czynników rozwojowych, należy przyjąć, że Plan Rozwoju Lokalnego miasta i gminy Drawsko Pomorskie będzie w najbliższych latach koncentrować się na wzmocnieniu rozwoju następujących obszarów:

- Turystyka
- Przedsiębiorczość
- Infrastruktura społeczna
- Infrastruktura techniczna

W rezultacie określenia obszarów rozwojowych przyjęto następujące cele strategiczne:

Cele w sferze społecznej

Cel strategiczny

Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i społecznej do poziomu pozwalającego na podniesienie standardu usług dla mieszkańców i turystów.

Cele operacyjne

- Rozbudowa drobnej infrastruktury sportowej służącej mieszkańcom miasta, np. w postaci boisk dla dzieci, basenów,
- Rozwój funkcji kulturalnej w mieście
- Stworzenie spójnego, wielokanałowego systemu informacji o ofercie kulturalnej, sportowej i turystycznej Drawska Pomorskiego

- Stworzenie mieszkańcom Drawska Pomorskiego atrakcyjnych warunków sprzyjających rozwojowi i pracy w bezpiecznym,
- atrakcyjnym mieście kultury, edukacji, turystyki i sportu.
- Wykreowanie marki Drawska Pomorskiego jako miejsca atrakcyjnego turystycznie

Cele w sferze gospodarczej

Cel strategiczny

Wzmocnienie atrakcyjności rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz poprawa potencjału turystycznego gminy jako sposób na zwiększenie źródła dochodów mieszkańców

Cele operacyjne

- Wprowadzenie skutecznych mechanizmów kreujących wzrost potencjału gospodarczego, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw
- Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta
- Rozwinięcie w Drawsku Pomorskim sektorów gospodarki opartej na wiedzy oraz rozwinięcie systemu wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw.

7. Zaplanowane do realizacji projekty latach 2007-2013

Poniżej zaprezentowano wszystkie projekty w podziale na dwa cele strategiczne, które będą osiągnięte dzięki ich wdrażaniu.

Cel 1.

Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i społecznej do poziomu pozwalającego na podniesienie standardu usług dla mieszkańców i turystów.

Projekty:

1. Przebudowa ul. Kilińskiego wraz z parkingiem,
2. Remont i rozbudowa kina
3. Budowa kanalizacji północnej części gminy

Cel 2.

Wzmacnianie atrakcyjności rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz poprawa potencjału turystycznego gminy jako sposób na zwiększenie źródła dochodów mieszkańców

Projekty:

4. Przebudowa magazynu solnego i utworzenie w nim muzeum regionalnego
5. Budowa hali widowiskowo-sportowej oraz boiska lekkoatletycznego
6. modernizacja zaplecza szatniowego przy stadionie
7. Zagospodarowanie plaż w gminie Drawsko Pomorskie

III. Powiązanie projektów z dokumentami strategicznymi

<p>L.P. Cele</p> <p>1. Podniesienie jakości infrastruktury technicznej i społecznej do poziomu pozwalającego na podniesienie standardu usług dla mieszkańców i turystów.</p>	<p>Zgodność na poziomie centralnym:</p> <p>Strategia Rozwoju Kraju 2007-2013 Projekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel główny: Podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. ○ Priorytet 1a: Rozwój przedsiębiorczości. ○ Priorytet 2: Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej. <p>o Priorytet 2c: Infrastruktura społeczna, infrastruktura kultury, turystyki i sportu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Priorytet 3: Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości. ○ Priorytet 6: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej. <p>· Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 Projekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel strategiczny: Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. ○ Cel horyzontalny: Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski i jej regionów <p>· Program Operacyjny Kapitał Ludzki Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 Projekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Cel horyzontalny 1: Tworzenie warunków dla utrzymania trwałego i wysokiego tempa wzrostu gospodarczego. o Cel główny: Wzrost poziomu zatrudnienia i spójności społecznej. 	<p>Zgodność na poziomie wojewódzkim:</p> <p>· Regionalny Program Operacyjny województwa zachodniopomorskiego 2007-2013:</p> <p>o Cel główny: Wspieranie rozwoju województwa zmierzającego do zwiększenia jego konkurencyjności, spójności gospodarczej, przestrzennej, społecznej i wzrostu poziomu życia mieszkańców.</p> <p>o Cel szczegółowy: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej i spójności terytorialnej województwa.</p> <p>· Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2020:</p> <p>o Cel strategiczny 2: Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. Cel kierunkowy: Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>o Cel strategiczny 6: Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu. Cel kierunkowy: Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.</p>	<p>Zgodność na poziomie lokalnym:</p> <p>· Strategia powiatu drawskiego ocel 1: poprawa konkurencyjności Powiatu Drawskiego; o cel pośredni: tworzenie warunków dla równowagi rozwoju gospodarki Powiatu Drawskiego</p> <p>· Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawsko Pomorskie o strategiczny – A – osiągnięcie wysokiego standardu zamieszkania, pracy i wypoczynku;</p>
--	--	--	---

2. Wzmacnianie atrakcyjności rekreacyjnej i wypoczynkowej oraz poprawa potencjału turystycznego gminy jako sposób na zwiększenie źródła dochodów mieszkańców

· Program Operacyjny Kapitał Ludzki Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 Projekt:

o Priorytet 6: Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.

· Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 Projekt:

o Cel horyzontalny: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

· Program Operacyjny Kapitał Ludzki Narodowa Strategia Spójności 2007-2013 Projekt:

o Cel horyzontalny 5: Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

· Regionalny Program Operacyjny województwa zachodniopomorskiego 2007-2013:

o Oś priorytetowa 5: Turystyka. Cel osi priorytetowej: Rozwój turystyki prowadzący do zwiększenia jej udziału we wzroście gospodarczym regionu.

o Cel szczegółowy: Poprawa warunków życia poprzez zachowanie i ochronę środowiska naturalnego oraz zwiększenie bazy społecznej województwa.

· Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego do roku 2020:

Cel strategiczny 3: Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu. Cel kierunkowy: Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych.

o Cel strategiczny 4: Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Cel strategiczny 5, cel kierunkowy: Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych

· Strategia powiatu drawskiego

o cel 1: poprawa konkurencyjności Powiatu Drawskiego;

o cel pośredni – Rozwój funkcji turystyczno rekreacyjnej

· Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Drawsko Pomorskie: w sferze gospodarczej

o cel 2: rozwój funkcji turystyczno - rekreacyjnej poprzez rozbudowę infrastruktury turystycznej i paraturystycznej

· Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Drawsko Pomorskie

o Cel strategiczny B – wykształcenie silnych funkcji ponadlokalnych: turystyczno – wypoczynkowej, obsługi działalności gospodarczej i szkolnictwa średniego

· Strategia powiatu drawskiego

o cel 4: Podniesienie jakości życia Powiatu Drawskiego,

· Strategia rozwiązywania problemów społecznych,

o Cel strategiczny – podniesienie jakości życia mieszkańców miasta i gminy Drawsko Pomorskie,

· Strategia powiatu drawskiego

o cel 4: Podniesienie jakości życia Powiatu Drawskiego,

o cel pośredni –zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Cel strategiczny D – miasto i gmina otwarte i przyjazne dla turystów oraz inwestorów

IV. Fiszki projektowe

Projekt 1.

Tytuł projektu:	Przebudowa magazynu solnego i utworzenie w nim muzeum regionalnego
Instytucja realizująca projekt:	Gmina Drawsko Pomorskie
Podmioty uczestniczące we wdrażaniu projektu:	Firma budowlana jako wykonawca prac
Lokalizacja projektu:	Obiekt – budynek dawnego magazynu solnego w Drawsku Pomorskim, ul. Kilińskiego 4
Czas realizacji projektu:	2008-2010 r.
Tło realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji):	
<p>Na skutek procesów rynkowych i wdrażania reguł gospodarki rynkowej w Polsce powstało wiele pustych i niezagospodarowanych obiektów urbanistycznych, w tym często stanowiących o dużej wartości kulturowej. Z takim właśnie zjawiskiem mamy do czynienia również w Drawsku Pomorskim, gdzie istnieją zabudowania o charakterze historycznym w bardzo złym stanie technicznym. Jednym z takich obiektów jest budynek dawnego magazynu solnego, gdzie planuje się po przebudowie i remoncie utworzyć muzeum regionalnego.</p> <p>Budynek dawnego magazynu soli jest jednym z najstarszych obiektów w mieście o dużej wartości historycznej. Jest on dwukondygnacyjny ze skośnym dachem sześcioma wykuszami na piętrze. Przed I wojną światową znajdowało się w nim muzeum, którego eksponaty rozdzielone zostały później m. in. do muzeów w Koszalinie, Szczecinie, Łowiczu. W Drawsku Pomorskim mieszkają ludzie napływowi z wielu regionów Polski, dlatego też społeczeństwo odczuwa silną potrzebę istnienia takiego obiektu. Niektórzy mieszkańcy Drawska przekazali część swoich prywatnych zbiorów do Ośrodka Kultury w Drawsku Pomorskim, ale instytucja ta nie ma możliwości wystawiania ich. W związku z tym są one tam jedynie zmagazynowane. W mieście i gminie Drawsko Pomorskie nie ma żadnego tego typu obiektu. Przy żadnym urzędzie nie istnieje izba muzealna. Wiele elementów historycznych i zabytkowych mają w posiadaniu mieszkańcy, którzy chętnie podzieliliby się nimi ze wszystkimi ludźmi. Od dawna wielu z nich poszukuje instytucji, którym mogliby przekazać swe zbiory i wspomnienia. Mimo, że zadanie inwestycyjne jeszcze nie zostało rozpoczęte gmina prowadzi zbiór i ewidencjonowanie przekazywanych zbiorów oraz organizuje tematyczne wystawy.</p> <p>Prace w ramach niniejszego projektu będą obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none">● odnowienie ścian,● wzmocnienie stropów ,● wymianę pokrycia dachowego,● wymianę, ewentualnie renowację drzwi i okien,● przebudowę ścianek działowych,● wyposażenie budynku.	
Cel projektu:	
<p>Celem realizacji projektu jest renowacja budynku o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, rozwój funkcji turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych miasta, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, oraz poprawa estetyki miasta. Realizacja projektu stworzy również możliwość prowadzenia z młodzieżą różnorodnych zajęć edukacyjno-wychowawczych, jest to istotne ze względu na małe możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodych ludzi mieszkających w Drawsku Pomorskim. Projekt ma na celu stworzenie w szkołach warunków do prowadzenia dodatkowych, atrakcyjnych zajęć. Pomoże to w przezwyciężaniu problemów wychowawczych coraz bardziej widocznych na terenach szkół, a także stworzy nowe formy zainteresowania dzieci i młodzieży nauką i zajęciami pozalekcyjnymi. Jest to istotne ze względu na niskie wykształcenie mieszkańców Drawska Pomorskiego a także na dużą liczbę przestępstw popełnianych przez nieletnich.</p>	
Stan techniczny istniejącego budynku:	
<p>Obiekt jest w złym stanie technicznym. Wymaga szybkiego i starannego zabezpieczenia, szczególnie usunięcia pozostałości soli w ścianach i konstrukcji. Obiekt poprzez nieszczelności w dachu był okresowo zalewany wodą co spowodowało miejscowe zgnicie konstrukcji i przegniecie stropu w miejscu złania. Z powodu obecności soli utrzymująca się wilgoć powoduje rozwijanie się różnych grzybów w tym pleśni. Okna, drzwi, schody nie nadają się do użytku. Fundamenty nienaruszone. W obecnym stanie nie nadaje się do użytkowania.</p>	
Zakres planowanych prac:	
W zakres niezbędnych prac wchodzi: wymiana pokrycia dachu, wymiana drzwi, okien, schodów, części konstrukcji, naprawa lica	

budynku, wymiana tyków i częściowa wymiana wypełnienia szachulcowego, oraz adaptacja i wyposażenie na potrzeby muzeum regionalnego.

Produkty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:			
obiekt o zmienionej funkcji	Szt.	1			
powierzchnia użytkowa obiektu	m ²	302,2			
kubatura obiektu	m ³	122,25			
Rezultaty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:			
Powstanie muzeum regionalnego jako nowa oferta w zakresie kultury na terenie miasta	Liczba nowych obiektów	1 muzeum			
Oddziaływanie:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:			
Liczba osób korzystających z nowej oferty programowej w zakresie kultury	Liczba osób	4200 (w pierwszym roku)			
Powiązanie projektu z innymi projektami:					
<ul style="list-style-type: none"> ● Projekt nr 3 ● Projekt nr 6 ● Projekt nr 7 					
Elementy infrastruktury objęte ochroną konserwatorską:					
Obiekt znajduje się w Strefie Konserwatorskiej, podlega ochronie konserwatorskiej.					
Wymagane uzgodnienia/pozwolenia/ decyzje:					
Pozwolenie na budowę nr 1/46/2006 z dnia 20.09.2006r.					
Stan prawny nieruchomości objętej projektem:					
Właściciel: Gmina Drawsko Pomorskie na podstawie umowy użyczenia.					
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> </table>					
Szacowana wartość inwestycji w tym:	1.964.836,28				
Udział własny:	294.725,44				

Projekt 2

Tytuł projektu:	Budowa hali widowiskowo-sportowej oraz boiska lekkoatletycznego
Instytucja realizująca projekt:	Gmina Drawsko Pomorskie
Lokalizacja projektu:	Drawsko Pomorskie,
Czas realizacji projektu:	2008-2011
Tło, cel realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji)	
<p>Projekt ma na celu stworzenie warunków do atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodzież. W dużej mierze pomoże to w przezwyciężaniu problemów wychowawczych, coraz bardziej widocznych na terenie miasta. Wynika to z faktu, iż młodzi ludzie nie mają możliwości i propozycji zagospodarowania czasu wolnego w sposób atrakcyjny. Sytuacja taka powoduje, iż młodzi ludzie coraz częściej popełniają różnego rodzaju wykroczenia, a nawet przestępstwa. W wyniku realizacji projektu miasto będzie miało możliwość zaoferowania nowych form zajęć, co pozwoli młodym ludziom na odkrywanie nowych zainteresowań i rozwoju. Realizacja projektu będzie odgrywać ważną rolę dla minimalizowania wykluczenia społecznego, co jest związane z aktywizacją grup społecznych szczególnie narażonych na patologie. Powstałe w wyniku realizacji projektu obiekty służyć będą do aktywnego wypoczynku dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy Drawsko Pomorskie. Realizacja projektu umożliwi również lepsze wykorzystanie społeczne i turystyczne miasta. Powstałe obiekty będą bowiem miejscem organizacji różnego rodzaju imprez sportowych.</p>	
Zakres planowanych prac:	
<p>Planowana jest budowa obiektu na który składać się będą:</p> <p>Parter</p> <p>Sala sportowa</p> <p>Zaplecza szatniowe i przebieralnie</p> <p>Hall główny ze strefą wejściową</p> <p>Magazyny</p> <p>Pomieszczenia techniczne</p> <p>Pomieszczenia administracyjne, trenerów oraz lekarza</p> <p>Piętro</p> <p>Widownia dla 257 osób</p> <p>Hall główny oraz bufet, punkt sprzedaży napoi</p> <p>Salka fitness z szatnią oraz węzłem wc</p> <p>Siłownia z szatnią oraz węzłem wc</p> <p>Pomieszczenia techniczne</p> <p>Planowany budynek jest w części dwu kondygnacyjny. Wybudowana zostanie sala sportowa o wysokości ca 16,4m ponad terenem wraz z zapleczem o wysokości 10,27 m nad poziomem gruntu. Wymiary zewnętrzne Sali to: 44,3m x 25,53m. Sala w rzucie poziomym ma prostokątny charakter, kryta jest dachem łukowym, natomiast zaplecze kryte jest dachem płaskim o spadku</p>	

3%. Zaprojektowany budynek charakteryzuje zdecydowana ale jednocześnie atrakcyjna i wpisująca się w krajobraz architektura, która w zamierzeniu projektów stanowić będzie wyznacznik przestrzenny dla tej części miasta.

Produkty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Kubatura	m2	33 045,5
Powierzchnia zabudowana	m2	2333,4
Powierzchnia netto budynku	m2	2955,26
Powierzchnia użytkowa budynku	m2	2651,12
Powierzchnia komunikacji wewnętrznej budynku	m2	588,28
Powierzchnia działki	m2	11370,16
Powierzchnia zieleni	m2	6553,46
Hala sportowa	Szt.	1
Zaplecze socjalne i szatniowe	Szt.	2
Powierzchnia dróg	m2	2513,30
Rezultaty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Zwiększona oferta sportowa miasta i gminy		
Zwiększona liczba ludności korzystającej z oferty sportowej		
Oddziaływanie:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Podniesienie jakości życia mieszkańców		
Powiązanie projektu z innymi projektami:		
Projekt nr 4 Projekt nr 6 Projekt nr 7		
Szacowana wartość inwestycji w tym:		9000 000 (budowa hali) 2791 981,50 (budowa boiska) 11 791 981 (łącznie koszt inwestycji)
Udział własny:		1 768 797,15

Projekt 3

Tytuł projektu:	Przebudowa ul. Kilińskiego wraz z parkingiem
Instytucja realizująca projekt:	Gmina Drawsko Pomorskie
Podmioty uczestniczące we wdrażaniu projektu:	Firma budowlana jako wykonawca prac
Lokalizacja projektu:	Drawsko Pomorskie, ulica Kilińskiego wraz z parkingiem
Czas realizacji projektu:	2008 r.
Tło realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji):	
<p>Ulica będąca przedmiotem niniejszego projektu stanowi ważny element układu komunikacyjnego miasta Drawsko Pomorskie. Jest ona jedną z dwóch dróg wyjazdowych dla kierowców znajdujących się w centrum miasta. Zlokalizowany jest przy niej jeden z większych parkingów w mieście i jedyny parking dla autobusów.</p> <p>Stan techniczny istniejącej nawierzchni ulicy oraz parkingu wymaga przebudowy. Warunkiem sprawnego działania muzeum regionalnego, które powstanie w wyniku realizacji odrębnego projektu oraz odpowiednich warunków do obsługi ruchu turystycznego jest zapewnienie dobrego stanu dróg i zaplecza postojowego. Strategiczne miejsca w Drawsku Pomorskim dla rozwoju turystyki powinny posiadać odpowiednie parkingi, alejki spacerowe, itp. Dlatego też w ramach niniejszego projektu planuje się poprawić istniejący stan infrastruktury drogowej w mieście.</p> <p>Prace w ramach niniejszego projektu będą obejmowały:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymianę nawierzchni asfaltowej na nawierzchnię z elementów prefabrykowanych lub kostkę granitową, wymianę chodników, wymianę nawierzchni na parkingu, zagospodarowanie zielenią. <p>Przy wykonywaniu robót ziemnych należy zachować szczególną ostrożność w strefie zalegania uzbrojenia podziemnego.</p>	
Cel projektu:	
Celem projektu jest poprawa funkcjonalności struktury ruchu kołowego, pieszego i estetyki przestrzeni publicznych, poprawa stanu dróg, uatrakcyjnienie wizerunku miasta, wzmocnienie rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, podniesienie wartości architektonicznej i znaczenia turystycznego miasta, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu.	
Etapy działania	Czas realizacji
Przygotowanie studium wykonalności oraz dokumentacji technicznej	2008 r.
Przygotowanie i przeprowadzenie przetargu oraz wybór wykonawcy	2008 r.
Wykonanie prac remontowych	2008 r.
Odbiór techniczny	2008 r.

Rozliczenie inwestycji		2008 r.
Produkty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Długość wyremontowanej nawierzchni jezdni	Ø m2	Ø 680
Długość wyremontowanej nawierzchni chodnika	Ø m2	Ø 280,5
Powierzchnia wyremontowanego parkingu	Ø m2	Ø 550
Rezultaty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Natężenie ruchu	liczba samochodów / dobę	204
Liczba samochodów korzystających z parkingu	liczba samochodów	30
Oddziaływanie:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Wzrost natężenia ruchu turystycznego w mieście	%	o 20% w ciągu 5 lat
Powiązanie projektu z innymi projektami:		
● Projekt nr 1		
Stan techniczny ulicy:		
Stan techniczny istniejącej nawierzchni wymaga przebudowy. Obecna nawierzchnia asfaltowa wymaga natychmiastowego remontu ze względu na liczne ubytki. Również nawierzchnia chodników i parkingu wymaga natychmiastowej przebudowy.		
Zakres planowanych prac:		
W zakres niezłych prac wchodzi: Wymiana nawierzchni chodników, zagospodarowanie parkingu, przebudowa ulicy oraz nowe nasadzenie.		
Elementy infrastruktury objęte ochroną konserwatorską:		
Ulica uwzględniona w projekcie do remontu znajduje się w Strefie Ochrony Konserwatorskiej.		
Wymagane uzgodnienia/pozwolenia/ decyzje:		
Uzgodnienia:		
· Wojewódzki Konserwator Zabytków		
· Zarząd Dróg Powiatowych		
· Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad		
· Zarząd Dróg Wojewódzkich		
· Zakład Wodociągów i Kanalizacji		
· Zakład Energetyczny		
· Telekomunikacja		
· Zakład Gazowniczy		
Pozwolenia i decyzje:		
· Decyzja o lokalizacji celu publicznego		
· Pozwolenie na budowę.		
Stan prawny nieruchomości objętej projektem:		
Własność Gmina Drawsko Pomorskie		
Budżet projektu i źródła finansowania		
Pozycja	Kwota PLN	
Szacowana wartość inwestycji w tym:	317,21	
Udział własny	47,58	

Projekt 4

Tytuł projektu:	Modernizacja zaplecza szatniowego przy stadionie	
Instytucja realizująca projekt:	Gmina Drawsko Pomorskie	
Lokalizacja projektu:	Drawsko Pomorskie, ul.	
Czas realizacji projektu:	2008-2011	
Tło, cel realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji):		
Jedną ze słabych stron miasta i gminy jest niski poziom infrastruktury sportowej oraz oferty kulturalno-rozrywkowej. W gminie odbywa się wciąż niewielka ilość imprez o charakterze ponad lokalnym, które mogłyby przyciągać turystów z okolicznych gmin i powiatów. Imprezy, również sportowe, są znakomitym sposobem promowania miasta i okolicznych terenów. Przyciągają turystów „weekendowych” oraz kibiców, zaś dodatkowy popyt przekłada się na wzrost dochodów lokalnych przedsiębiorców świadczących usługi hotelowe, gastronomiczne oraz turystyczne. Realizacja projektu przyczyni się do krzewienia postaw sportowych wśród młodzieży miasta i gminy. Realizacja projektu służyć będzie wszechstronnemu rozwojowi człowieka, w tym zachowaniu zdrowia i sprawności oraz wartościowemu zagospodarowaniu czasu wolnego. W wyniku realizacji projektu polepszeniu ulegną warunki socjalno-sanitarne stadionu.		
Produkty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Powierzchnia zmodernizowanego zaplecza szatniowego	Ø m2	Ø 178,16

Powierzchnia zabudowy zalepcza szatniowego	Ø m2	Ø 215,70
Rezultaty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Zwiększona liczba zawodników korzystających z szatni oraz pryszniców i sanitariatów		
Oddziaływanie:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Większa liczba imprez sportowych o charakterze lokalnym		
Zwiększona liczba drużyn piłkarskich		
Zwiększona liczba zawodników korzystających ze stadionu		
Większa liczba imprez sportowych o charakterze powiatowym		
Powiązanie projektu z innymi projektami:		
Projekt nr 2		
Zakres planowanych prac:		
Projektowane zmiany to przede wszystkim zmiana układu funkcjonalnego budynku mające na celu podniesienie standardu zalepcza szatniowego i podniesienia komfortu użytkowników budynku. Zaprojektowano 4 szatnie, 2 zespoły sanitarne, wc przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, biuro oraz pokój sędziowski, hol z wiatrołapem, magazyn sprzętu sportowego i pokój z aneksem kuchennym i łazienką. W modernizowanym obiekcie zaprojektowano również kotłownię olejową ze składem opału wg projektu instalacji. Projektowane zmiany niosą za sobą potrzebę zamuroowań, wyburzeń oraz postawienia nowych ścian działowych. Zmiany te nie przekraczają stanów granicznych przydatności do użytkowania z żadnym jego elemencie i w całej konstrukcji budynku.		
Budżet projektu i źródła finansowania		
Pozycja	Kwota PLN	
Szacowana wartość inwestycji w tym:	487 313,26	
Udział własny	73 096,99	

Projekt 5

Tytuł projektu:	Budowa kanalizacji północnej części gminy	
Instytucja realizująca projekt:	Gmina Drawsko Pomorskie	
Lokalizacja projektu:	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Łabędzie, Lasocin, Nętno, Rydzewo, Olchowiec, Żółte do miejscowości Zarańsko	
Czas realizacji projektu:	2007-2011	
Tło, cel realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji):		
<p>Głównym problemem do rozwiązania w zakresie odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków jest niedostateczna jakość wód, brak podstawowej infrastruktury kanalizacyjnej pogarszająca jakość życia mieszkańców. Problemy te mogą być rozwiązane poprzez budowę sieci kanalizacyjnej.</p> <p>Podstawowymi celami projektu są:</p> <ul style="list-style-type: none"> o wzrost zainteresowania turystów spędzaniem wolnego czasu na terenie gminy; o zmniejszenie się wysokiego stopnia zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego; o poprawa stanu czystości wód podziemnych, której poziom już narusza przepisy, w konsekwencji nie naruszanie przepisów; o zmniejszenie zagrożenia dla stanu czystości wód podziemnych, z których woda jest ujmowana dla potrzeb zaopatrzenia ludności w wodę; o zwiększenie poziomu atrakcyjności terenów gminy, przewidzianych pod tereny rekreacyjne; o polepszenie warunków życia mieszkańców, w tym warunków sanitarno-higienicznych. 		
Produkty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	Ø m	Ø 29,720
Rezultaty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Liczba mieszkańców podłączonych do kanalizacji	Os.	1.105
Oddziaływanie:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Wzrost jakości życia mieszkańców		
Poprawa warunków sanitarnych		
Poprawa stanu środowiska naturalnego		
Powiązanie projektu z innymi projektami:		
Budżet projektu i źródła finansowania		
Pozycja	Kwota PLN	
Szacowana wartość inwestycji w tym:	6000 000,00	
Udział własny	900 000,00	

Projekt 6

Tytuł projektu:	Remont i rozbudowa kina	
Instytucja realizująca projekt:	Dom Kultury w Drawsku Pomorskim	
Lokalizacja projektu:	Drawsko Pomorskie, ul.	
Czas realizacji projektu:	2009-2012	
Tło, cel realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji):		
<p>Celem projektu jest ożywienie miasta zarówno pod względem społecznym, jak i turystycznym. Zmodernizowany i rozbudowany budynek kina będzie miejscem organizacji imprez kulturalnych i rozrywkowych. Realizacja projektu będzie odgrywać ważną rolę dla minimalizowania wykluczenia społecznego, co jest związane z aktywizacją grup społecznych szczególnie narażonych na patologie. Szczególny wpływ projekt ten będzie miał na dzieci i młodzież. Stworzy on bowiem szansę rozwoju kulturalnego i artystycznego. Stworzy to również możliwość współpracy różnych placówek wychowawczo-oświatowych na rzecz społeczności lokalnej (organizacja np. przedstawień, koncertów w wykonaniu dzieci i młodzieży). Organizacja pozwoli także na organizowanie cyklicznych i tematycznych spotkań kulturalnych.</p>		
Produkty:		
Nowe sale do nauki tańca		
Nowa garderoba		
Nowe zaplecze socjalne		
Bufet (kawiarnia)		
Zmodernizowana sala kinowa		
Nowe fotele i sprzęt do wyświetlania filmów		
Nowe nagłośnienie		
Rozbudowana scena		
Nowa garderoba		
Rezultaty:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Zwiększona liczba miejsc w kinie		
Zwiększenie liczby ofert kulturalnych		
Większy udział ludności korzystającej z oferty kulturalnej		
Oddziaływanie:	Wskaźniki:	Szacowana docelowa wartość wskaźnika:
Zwiększenie jakości życia mieszkańców ze względu na poszerzoną ofertę kulturalną		
Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy		
Powiązanie projektu z innymi projektami:		
Projekt nr 1		
Projekt nr 2		
Zakres planowanych prac:		
Projekt zakłada zmodernizowanie i rozbudowę kina znajdującego się w Drawsku Pomorskim. W ramach prac planowane jest stworzenie nowych sal, w których prowadzone będą zajęcia i kursy taneczne. Powstanie również nowa garderoba oraz zaplecze socjalne. W ramach projektu zmodernizowana zostanie także sala kinowa oraz scena.		
Budżet projektu i źródła finansowania		
Pozycja	Kwota PLN	
Szacowana wartość inwestycji w tym:	120 000,00	
Udział własny	18 000,00	

Projekt 7

Tytuł projektu:	Zagospodarowanie plaż w gminie Drawsko Pomorskie	
Instytucja realizująca projekt:	Gmina Drawsko Pomorskie	
Lokalizacja projektu:	Gmina Drawsko Pomorskie	
Czas realizacji projektu:	2007-2008	
Tło, cel realizacji projektu (uzasadnienie potrzeby realizacji):		
<p>W gminie Drawsko Pomorskie brak zatrudnienia wpływa na pogorszenie warunków materialnych, a co za tym idzie obniża jakość i standard życia mieszkańców. Szansą dla gminy jest wykorzystanie niekonwencjonalnych walorów wsi dla rozwoju. Dzisiejsza wieś musi postawić na rozwój w takim kierunku, który przyniesie dopływ pieniędzy, wpłynie na rozwój i przybliży społeczność większą do ogólnospołecznych standardów życia. Umożliwiają to walory przyrodnicze gminy Drawsko Pomorskie, wspaniałe położenie wsi nad akwenami wodnymi, otaczająca przyroda i charakterystyczne ukształtowanie terenu sprzyjają rozwojowi turystyki stałej i aktywnej. Istnieją tu szlaki turystyczne (wodne, rowerowe i piesze), rzeka Drawa i przebiegający przez odcinek jez. Lubie - jeden z ciekawszych szlaków kajakowych w Polsce. Na terenie gminy znajdują się również plaże. Nie są one jednak odpowiednio zagospodarowane. Realizacja projektu niewątpliwie przyczyni się do wzrostu zainteresowania turystów gminą Drawsko Pomorskie.</p>		
Produkty:		
plaża wyposażona w sprzęt pływający do wypożyczania (kajaki, rowery wodne, łódki), na której przez okres dwóch miesięcy wakacyjnych zatrudniony byłby ratownik i gdzie byłaby możliwość zdobycia karty pływackiej i nauka pływania ;		

pomost na plaży wykorzystywany do zawodów wędkarskich, kajakarskich oraz jako przystań jachtowa;	
boisko do gry w piłkę nożną z częścią dla widowni (ławki);	
boisko do gry w siatkówkę , w tenisa;	
pole minigolfa na przyległych terenach popegerowskich;	
stół kamienny do tenisa stołowego;	
stół kamienny do gry w szachy, warcaby;	
zaplecze składające się z wiat, stanowiska na rowery, parkingu dla rowerzystów korzystających ze szlaku rowerowego oraz dla kajakarzy lub innych turystów.	
Rezultaty:	
Wzrost powierzchni dostępnych plaż	
Zwiększona liczba osób, która uzyskała dostęp do plaż	
Powiększona baza turystyczno-rekreacyjna	
Oddziaływanie:	
Zróżnicowanie źródeł dochodów lokalnej ludności	
Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu	
Powiązanie projektu z innymi projektami:	
Projekt nr 1	
Projekt nr 2	
Zakres planowanych prac:	
W ramach projektu planowane jest zagospodarowanie terenów plaż w celu zwiększenia ich atrakcyjności turystycznej. W ramach prac planowane jest:	
<ul style="list-style-type: none"> ● Porządkowanie terenu ● Nowe nasadzenia ● Wyposażenie terenu w elementy architektury małej ● Wyposażenie terenu w elementy infrastruktury dodatkowej 	
Budżet projektu i źródła finansowania	
Pozycja	Kwota PLN
Szacowana wartość inwestycji w tym:	99 601,71
Udział własny	14 940,26

V. Harmonogram realizacji projektów zapisanych w Planie Rozwoju Lokalnego

LP	Nazwa projektu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1	Przebudowa magazynu solnego i utworzenie w nim muzeum regionalnego							
2	Budowa hali widowiskowo-sportowej wraz z boiskiem lekkoatletycznym							
3	Przebudowa ul. Kilińskiego wraz z parkingiem							
4	Modernizacja zaplecza szatniowego przy stadionie							
5	Budowa kanalizacji północnej części gminy							
6	Remont i rozbudowa kina							
7	Zagospodarowanie plaż w gminie Drawsko Pomorskie							

VI. Plan finansowy

Rozdział ten ma za zadanie ocenę bieżącej sytuacji finansowej gminy oraz oszacowanie jaki wpływ na finanse gminy będzie miała realizacja projektów przewidzianych w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego.

Finanse gminy

Jednym z istotnych kryteriów oceny sytuacji finansowej mającym także istotne znaczenie dla prognozowania przyszłej sytuacji jest zadłużenie miasta. Obowiązujące przepisy wymagają, aby łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku zobowiązań kredytowych, zobowiązań z tytułu pożyczek, potencjalnych spłat kwot poręczeń wraz z należnymi odsetkami od tych zobowiązań oraz kwota przypadających do wykupu w danym roku papierów wartościowych wyemitowanych przez miasto nie przekroczyła 15 % planowanych dochodów budżetu miasta. Kolejnym ograniczeniem wynikającym z ustawy o finansach publicznych jest to, że poziom zadłużenia miasta czy gminy (wartość kredytów, pożyczek czy obligacji komunalnych) nie może przekroczyć 60 % planowanych rocznych dochodów.

Analiza poniżej przedstawionych zestawień finansowych pozwala stwierdzić, że w latach 2004-2005 w budżecie wystąpił deficyt środków pieniężnych. Deficyt planowany jest także na rok 2006. Jednakże dla tych lat wskaźnik zadłużenia liczony jako wartość deficytu budżetowego do dochodów zmniejsza się, wynosząc odpowiednio 15,09 %, 13,05 % i 10,11 %, co jest wynikiem bardzo dobrym. W roku 2007 planuje się wystąpienie nadwyżki budżetowej. Podkreślenia wymaga fakt, iż w każdym z analizowanych lat spełnione zostały wymagania stawiane gminom na mocy ustawy o finansach publicznych. Z takimi wynikami i prognozami Miasto Drawsko Pomorskie należy do gmin o stabilnym i niezagrożonym budżecie, w związku z czym nie istnieje żadne zagrożenie dla realizacji projektów założonych do realizacji w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego wynikające z utraty płynności finansowej.

Poniżej znajduje się zestawienie finansowe obrazujące sytuację finansową miasta, sporządzone na podstawie wykonania budżetu w latach 2002-2005, planu na lata 2006-2007 oraz prognozy obsługi długu publicznego.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2002	Wykonanie 2003	Wykonanie 2004	Wykonanie 2005	Plan 2006	Plan 2007
A. DOCHODY	22.470	31.906	34.732	38.424	39.977	36.665
B. WYDATKI	22.237	22.003	39.973	43.498	44.017	35.008
- wydatki bieżące	19.454	20.235	26.913	30.843	31.566	31.994
- wydatki majątkowe	2.783	1.768	13.060	12.655	12.451	3.014
C. NADWYŻKA/DEFICYT	+233	+9.903	-5.241	-5.074	-4.040	+1.657
D. FINANSOWANIE	-3	-1.470	5.241	6.778	4.040	-1.657
D1. Przychody ogółem:	905	1.100	11.452	8.519	7.540	2.258
1) kredyty	697	1.100	2.149	2.973	7.040	1.850
2) pożyczki	-	-	710	546	500	408
3) nadwyżka z lat ubiegłych	-	-	5.749	-	-	-
4) inne źródła	208	-	2.844	5.000	-	-
D2. Rozchody ogółem:	908	2.570	1.211	1.741	3.500	3.915
1) spłaty kredytów	280	520	450	1.010	2.791	3.559
2) spłaty pożyczek	628	2.050	761	731	709	356
E. UMORZENIE POŻYCZKI	-	150	326	99	-	-
F. DŁUG NA KONIEC ROKU	4.743	2.592	3.914	5.594	9.634	7.977
1) zaciągnięte kredyty	970	450	2.149	4.113	8.362	6.653
2) zaciągnięte pożyczki	3.242	2.142	1.765	1.481	1.272	1.324
3) wymagane zobowiązania:	531	-	-	-	-	-
G. Wskaźnik długu do dochodu %	21,1	8,1	11,3	14,7	24,1	21,8
H. OBCIĄŻENIE ROCZNE BUDŻETU z tytułu spłaty zadłużenia – z tego:	1.285	1.949	1.288	1.859	3.690	4.215
1) spłaty rat kredytów z odsetkami	402	606	481	1.096	2.921	3.824
2) spłaty rat pożyczek z odsetkami	848	1.308	772	763	769	391
3) potencj. spłaty udzielonych poręczeń z należnymi odsetkami	35	35	35	-	-	-
I. Wskaźnik rocznej spłaty zadłużenia do dochodu %	5,7	6,1	3,7	4,8	9,2	11,5

Źródła finansowania projektów na lata 2007 – 2013

Niniejszy Plan Rozwoju Lokalnego zakłada realizację w latach 2007-2013 siedmiu projektów o łącznym budżecie 20 464 049,46 zł.

Źródłami finansowania zadań będą Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej i budżety własne jednostek. Zgodnie z założeniami Regionalnego Program Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 wkład własny powinien wynieść co najmniej 15% kosztów kwalifikowanych. Stąd też, w poniższej tabeli, założono taki właśnie poziom wkładu własnego, który zostanie sfinansowany kredytami bankowymi. Reszta środków na realizację planowanych zadań pochodzić będzie z funduszy unijnych.

Dokładne zestawienie zadań w podziale na lata wraz z propozycją źródeł ich finansowania przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 1

Nazwa projektu	Wartość inwestycji (zł)	Wkład własny (zł)	Czas realizacji
Przebudowa magazynu solnego i utworzenie w nim muzeum regionalnego	1 964 836,28	294 725,44	2008-2010
Budowa hali widowiskowo-sportowej wraz z boiskiem lekkoatletycznym	11 791 981,00	1 768 797,15	2008-2011
Przebudowa ul. Kilińskiego wraz z parkingiem	317,21	47,58	2008
Modernizacja zaplecza szatniowego przy stadionie	487 313,26	73 096,99	2008-2011
Budowa kanalizacji północnej części gminy	6 000 000,00	900 000,00	2007-2011
Remont i rozbudowa kina	120 000,00	18 000,00	2009-2012
Zagospodarowanie plaż w gminie Drawsko Pomorskie	99 601,71	14 940,26	2007-2008
razem	20 464 049,46	3 069 607,42	-

Przy założeniu równomiernego rozłożenia wydatków w kolejnych latach realizacji każdego z projektów wydatki z tego tytułu będą wyglądały następująco:

Nazwa projektu	Wydatki z racji realizacji projektu					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przebudowa magazynu solnego i utworzenie w nim muzeum regionalnego	0,00	654 945,43	654 945,43	654 945,43	0,00	0,00
Budowa hali widowiskowo-sportowej wraz z boiskiem lekkoatletycznym	0,00	2 947 995,25	2 947 995,25	2 947 995,25	2 947 995,25	0,00
Przebudowa ul. Kilińskiego wraz z parkingiem	0,00	317,21	0,00	0,00	0,00	0,00
Modernizacja zaplecza szatniowego przy stadionie	0,00	121 828,32	121 828,32	121 828,32	121 828,32	0,00
Budowa kanalizacji północnej części gminy	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	1 200 000,00	0,00
Remont i rozbudowa kina	0,00	0,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00	30 000,00
Zagospodarowanie plaż w gminie Drawsko Pomorskie	49 800,86	49 800,86	0,00	0,00	0,00	0,00
razem	1 249 800,86	4 974 887,05	4 954 768,99	4 954 768,99	4 299 823,57	30 000,00

VII. System wdrażania projektów w ramach Planu Rozwoju Lokalnego

Każdy projekt jest realizowany etapowo – każdy kolejny etap wynika z poprzedniego etapu, jest jego naturalnym następstwem, a jednocześnie punktem wyjścia do kolejnego etapu. Poniżej przedstawiono wszystkie etapy powstawania i przebiegu projektu ze zwróceniem szczególnej uwagi na proces wdrażania (w tym rozdziale) oraz na monitoring i ewaluację (w rozdziale następnym).

Proces wdrażania projektów składa się z następujących etapów:

1. Zdefiniowanie projektu
2. Przygotowanie projektu
3. Ocena projektu
4. Finansowanie projektu
5. Zakontraktowanie projektu
6. Wdrażanie i śledzenie procesu wdrażania projektu
7. Ewaluacja projektu

Krótką charakterystyką każdego etapu wdrażania projektu:

1. Zdefiniowanie projektu – burza mózgów celem wyłonienia projektów oraz analiza pomysłów na potencjalne projekty. Jest to punkt wyjścia do każdego projektu. Główne zadanie na tym etapie polega na określeniu „problemu”, czyli odpowiedzenie sobie na pytanie dlaczego mamy podejmować określone działania i zdefiniowanie wielu alternatywnych sposobów jego rozwiązania. Najważniejsze pytania jakie zadajemy sobie na tym etapie to:

- Co chcemy osiągnąć?
- Jakich rezultatów końcowych się spodziewamy?
- W jaki sposób osiągnąć te rezultaty?
- Jakie są rozwiązania alternatywne problemu?
- Jakie są szacunkowe koszty preferowanego rozwiązania oraz rozwiązań alternatywnych?
- Jakie będą źródła finansowania projektu?

Rezultatem tego etapu jest powstanie krótkiego dokumentu będącego pierwszym, ogólnym opisem projektu.

2. Przygotowanie projektu – staranne opracowanie koncepcji projektu. Zakres prac podejmowanych na tym etapie zależy w dużej mierze od jego złożoności i skali. Na tym etapie powstaje konkretne opracowanie – zazwyczaj projekt techniczny oraz kosztorys inwestorski.
3. Ocena projektu – projekt jest skrupulatnie oceniany, a proponowane rozwiązania korygowane w zależności od zakładanego budżetu i celów projektu. Na tym etapie sprawdza się, czy projekt przyniesie oczekiwane efekty.

Podstawowe pytania jakie należy postawić sobie w ramach oceny projektu to:

- Czy projekt jest możliwy do zrealizowania?
 - Czy jego realizacja doprowadzi osiągnięcia zakładanych celów?
 - Czy przyczyni się do realizacji celów przyjętych dla powiatu/województwa?
4. Finansowanie projektu – podejmowanie decyzji o sposobie finansowania i wdrażania projektu. Na tym etapie następuje zatwierdzenie budżetu projektu, harmonogramu realizacji, składu zespołu wdrażającego projekt. Posiadając te informacje można przystąpić do oceny wykonalności projektu pod kątem instytucjonalnym, technicznym, ekonomicznym i finansowym. Na tym etapie powstaje studium wykonalności projektu oraz zasady monitoring i ewaluacji w oparciu o wypracowane w studium wskaźniki.
 5. Zakontraktowanie projektu – wyłonienie wykonawcy projektu zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Na tym etapie na wstępie opracowana zostaje Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia, obejmująca specyfikację techniczną projektu. Przy większych i bardziej skomplikowanych zamówieniach SIWZ jest przygotowywany przez specjalizujące się w tym zakresie firmy doradcze. W większości projektów ujętych w PRL, do wyboru wykonawcy zastosowany

zostanie tryb przetargu nieograniczonego.

6. Wdrażanie i śledzenie procesu wdrażania projektu – nadzór nad realizacją większości projektów ujętych w niniejszym opracowaniu będzie samodzielnie prowadzić gmina Drawsko Pomorskie. Jedynie w przypadku projektów przekraczających 1 mln PLN, wyłoniony zostanie inwestor zastępczy, który pełnić będzie nadzór inżynierski nad realizacją projektu.
7. Ewaluacja projektu – czyli w tym przypadku ocena ex-post wyników projektu w odniesieniu do zakładanych rezultatów na etapie planowania projektu i zakontraktowania projektu. Na tym etapie należy odpowiedzieć na następujące pytania:
 - Czy udało się osiągnąć wszystkie cele projektu?
 - Czy zostały one osiągnięte przy rozsądnym gospodarowaniu dostępnymi środkami?
 - Czy rezultaty projektu mają charakter trwały? Czy zapewniona jest ich trwałość?

Istotnym celem ewaluacji jest przekazanie informacji zwrotnej wójtowi gminy oraz radnym, którzy podjęli decyzje o realizacji projektu. Weryfikacja osiągniętych rezultatów w wyniku realizacji projektu może prowadzić do zdefiniowania nowych projektów lub przebudowy założeń, wskaźników i harmonogramów dla tych, które są dopiero planowane.

Każdy z projektów jest wdrażany według zasad i zgodnie z harmonogramem zapisanym w karcie projektowej. Jednocześnie poprzez system monitorowania, opisany w następnym rozdziale, dokonuje się okresowych kontroli, mających zapewnić wykonanie go zgodnie z planem. Za nadzór nad prawidłową realizacją poszczególnych działań projektu odpowiedzialna jest jednostka koordynująca, wyznaczona w karcie projektu (wzór karty realizacji projektu w rozdziale 9). Do niej należy kontrola prawidłowości prac bieżących związanych z wdrażaniem projektu. Obszarami szczególnego nadzoru są: terminy realizacji etapów projektu, realizacja finansowa projektu, osiągnięcie wskaźników na poszczególnych etapach realizacji projektu.

VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej działań związanych z realizacją PRL

Monitoring i ocena realizacji

Planu Rozwoju Lokalnego będzie polegać na dokonywaniu corocznej oceny stopnia realizacji działań i projektów zapisanych w niniejszym dokumencie. Wynikiem tej oceny jest Karta oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego przedstawiona poniżej. Karta ta jest przedstawiana do informacji wójtowi oraz radnych gminy. Po zapoznaniu się z wnioskami z oceny realizacji PRL, wójt gminy może wystąpić z propozycją autopoprawek do Planu Rozwoju Lokalnego. Dzięki takiemu rozwiązaniu w ramach działań monitorujących zostaje rozwiązany problem dezaktualizacji założeń Planu, który może wynikać ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych w ramach Planu działań.

Monitoring odbywać się będzie na poziomie realizacji poszczególnych działań i projektów:

- Każdy projekt posiada kartę oceny realizacji projektu. Karta oceny powinna zawierać planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych dla produktu, rezultatu i oddziaływania. Wskaźniki te zaczerpnięte są ze studium wykonalności dla projektu. Po zamknięciu realizacji projektu należy podać efektywność wskaźników produktu i rezultatu obowiązkowo oraz oddziaływania fakultatywnie. Jeżeli projekt jest realizowany w dłuższym okresie, w kilku etapach, należy określić jakie wskaźniki produktu powinny zostać osiągnięte po zakończeniu każdego etapu.
- Jednostka odpowiedzialna za nadzór nad realizacją projektu określa w karcie realizacji projektu termin uzyskania informacji niezbędnych do wypełniania karty realizacji projektu.
- W terminach wyznaczonych w karcie realizacji projektu następuje porównanie stanu faktycznego realizacji z harmonogramem oraz przewidzianymi do osiągnięcia na dany termin wskaźnikami.
- Jednostka odpowiedzialna za nadzór nad realizacją projektu przedstawia wójtowi gminy wyniki oceny realizacji projektu do zatwierdzenia.
- Jednostka odpowiedzialna za nadzór nad realizacją projektu, dwa razy w roku, przygotowuje Kartę oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego.
- Karta oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego jest przedstawiana do zatwierdzenia wójtowi gminy oraz do informacji rady gminy.

Wzór: Karta oceny realizacji projektu

KARTA OCENY REALIZACJI PROJEKTU			
Nazwa projektu:			
Dokładna lokalizacja:			
Jednostka odpowiedzialna:			
Osoba odpowiedzialna:			
Całkowity planowany okres realizacji projektu, w tym:			
Etap 1			
Etap 2			
Etap n			
Planowane wskaźniki osiągnięć dla całego projektu:			Uzyskane wskaźniki osiągnięć dla całego projektu:
- produktu:			
- rezultatu:			
- oddziaływania:			
Planowane wskaźniki osiągnięć dla Etapu n:			Uzyskane wskaźniki osiągnięć dla Etapu n:
- produktu:			
- rezultatu:			
Ostateczne terminy uzyskania danych i informacji			
Termin 1			
Termin 2			
Termin n			
Efektywność wskaźników na zakończenie realizacji projektu			
- produktu			
- rezultatu			
Sporządził:		Data:	
Zatwierdził:		Data:	

Wzór: Karta oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

KARTA OCENY REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	
Lista projektów do realizacji w ocenianym okresie (nr i nazwa projektu)	
Projekty zrealizowane w terminie (nr i nazwa projektu)	

Projekty zrealizowane po terminie (nr i nazwa projektu) wraz z przyczyną opóźnienia	
Zaplanowane a niezrealizowane projekty wraz z przyczyną braku realizacji	
Osiągnięte wskaźniki w wyniku zrealizowanych projektów:	
- produktu:	
- rezultatu:	
- oddziaływania:	
Czy zagrożone jest osiągnięcie wskaźników PRL:	
Sporządził:	Data:
Zatwierdził:	Data:

Komunikacja społeczna Planu Rozwoju Lokalnego

Public relations Planu Rozwoju Lokalnego powinien mieszkańcom Gminy Drawsko Pomorskie i gmin sąsiednich w sposób przystępny komunikować będzie następujące treści:

A: przed rozpoczęciem realizacji projektu/działania:

- przyczyny podjęcia decyzji o jego realizacji,
- spodziewane wskaźniki osiągnięć,
- zalety wybranego wariantu lokalizacyjnego/technologicznego

B: w trakcie realizacji projektu:

- informacja o postępach w pracach,
- informacja o partnerach/mieszkańcach zaangażowanych w projekt lub korzystających z projektu,

C: po zakończeniu realizacji projektu/działania:

- korzyści osiągnięte w wyniku realizacji projektu,
- opinie mieszkańców gminy/turystów bezpośrednio korzystających z wyników projektu.

Osobą odpowiedzialną za prowadzenia public relations Planu Rozwoju Lokalnego jest Sekretarz Gminy Drawsko Pomorskie.

Wszelkie materiały publikowane na temat realizowanych projektów współfinansowanych ze środków UE, zgodnie z zapisami UZPORR, zawierać będą informacje o zaangażowaniu środków funduszy strukturalnych w realizację projektu oraz logo ZPORR i UE.

Należy zaznaczyć, że public relations PRL to nie są jedynie kontakty z prasą i mediami. To również sposób prowadzenia projektów, spotkania

z zainteresowanymi grupami mieszkańców, minimalizacja ewentualnych negatywnych efektów planowanych i realizowanych działań. Planowanym rezultatem aktywnej komunikacji społecznej będzie więc wzrost zainteresowania realizowanymi projektami, co zwiększy kontrolę społeczną, stworzenie i utrzymanie wzajemnego zrozumienia pomiędzy gminą a jej mieszkańcami, polepszenie mechanizmów budowy wsparcia społecznego dla obecnego i przyszłego Planu Rozwoju Lokalnego.

